

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemani:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterstopna petič vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati l. t. d. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplaatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:

celo leto K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 85.

Deželni odbor v obrambo prešestva.

Lansko jesen je vojna uprava poklicala pod zastave na tisoče in tisoče rezervnikov, ki so morali zapustiti dom in rodno ter odhiteti na državne meje, da jih čuvajo za vse slučaje.

Potekli so meseci in prišla je zima; vojaki so stradali in zmrzovali, težko in mučno je bilo njihovo življenje, a vendar so voljno in vdano prenašali vse nadloge, ker so se zavedali, da je to njihova vojaška dolžnost, sveta vsakemu patrijotu.

Med temi rezervniki je bil tudi paznik v ljubljanski prisilni delavnici Bučar.

Ostavljal je svojo službo, zapustil svojo mlado ženo ter šel, da na mejah kot zvest podanik in vojak zadosti svoji patrijotski dolžnosti.

Kakor vsi drugi, tako je tudi on mesto tednov prebil tam doli na mejah mesece. Potekla je zima in prišla je pomlad. Kakor vsi drugi, tako je tudi on trpel mraz in pomanjkanje, prenašal pa je vse vdano, ker se je zavedal, da je to ukaz — domovine.

Začetkom poletja je dobil par dni dopusta in pohitel je domov k svoji ognjišču, da po tolikem času zopet razre in objame svojo ženo. Poln radosti je došel domu in nadejal se je, da bo v krogu svoje žene in svojcev preživel v veselju in zadovoljstvu one kratke urice, ki so mu bile določene in odmerjene za dopust.

Toda prišlo je drugače. Z odprtimi rokami kakor rešitelj ga je sprejela žena, toda to, kar mu je pripovedovala, je bilo, kakor da bi mu kdo rezal kožo z živega telesa.

Ko je on gladoval, prenašal mraz, vročino in žejo na meji za — domovino, je prihajal na njegov dom vaški mogotec, steber »katoliške« stranke, župan Joža Oražem, ter zapeljeval njegovo ženo, naj se izneveri svojemu možu in naj se, kakor poulična vlačuga vda njegovim pohotnostim. A ne samo z besedami, z brutalno silo je pohotnež hotel izvesti svoj namen. Treba je bilo mnogo kreposti, mnogo odločnosti, značajnosti in žen-

skega ponosa, da se je žena ubranila grožnjam in sladkim besedam nesramnega zapeljivca.

Možu se je krčila pest, da bi skočil k zapeljivcu in ga pobil na tla. Toda skrb za vsakdanji kruh, za tisto skorjico, ki jo je imel v prisilni delavnici, je povzročila, da je omahnila v pest skrčena roka.

Spomnil se je, da je pohotnež varovanec tiste stranke, ki ima moč v deželi in ki je kot taka tudi gospodarica v njegovem zavodu. Zadušil je svoj gnev in molčal, dasi mu je kipevalo v prsih, samo da bi ne izgubil tisto skromno drobtinico, ki je bila zanj vsakdanji kruhek.

Ko pa je zopet odhajal na mejo, ko je zopet zapuščal ženo brez zaščite in varstva pred zalezovanjem klerikalnega mogotca, so ga premagala čustva in potožil je svojo skrb in bolest znanu, prijatelju.

Potem je zopet odšel »služit cesarja«. Prijatelj njegov pa je spravil nečeden slučaj v javnost in pokazal s prstom na klerikalnega pohotnika Joža Oražma, ki izrablja odsotnost zakonskih mož rezervistov v to, da zalezuje in zapeljuje njihove žene.

Vsa javnost je bila ogorčena in splošno se je pričakovalo, da bo stranka, h kateri pripada pošteni Oražem, obračunala s tem subjektom in ga vrgla tja, kamor spada — na smetišče.

Toda v morali niso bili gospodje, ki vedre in oblačljive sedaj v naši deželi, nikdar posebno veliki.

In zgodilo se je, kar ni nihče pričakoval.

Mesto da bi bil deželni odbor nastopil proti moščanskemu županu Oražmu, kar bi bilo edino pravilno in pravično, so uvedli proti Alojziju Bučarju, čim se je vrnil s straže na mejo, disciplinarno preiskavo, češ, da se je pregrešil s tem, da je škandal spravil v javnost, proti svoji predpostavljani oblasti, in ga po dovršeni preiskavi, kakor smo zabeležili že včeraj, spodili iz službe.

Klerikalna večina deželnega odbora je torej nastopila kot zagovornica pohotnega zapeljivca Oražma in kot zaščitnica nemoralnosti, ter razsodila, da je paznik Bučar, ker je branil čast svoje poštene žene, tako silno grešil, da ga je treba pokoriti s kaznijo odpusta iz službe.

Klerikalni deželni odbor se je potemtakem postavil na stališče, da bi moral njemu podrejeni paznik prisilne delavnice mirno trpeti, da klerikalni mogotec Oražem zalezuje njegovo ženo in jo zapeljuje k prešestovanju. Z drugimi besedami povedano: Deželni odbor je izrekel načelo: Jaz ne plačam samo delo paznika v prisilni delavnici, marveč plačam tudi telo paznikove žene, ki naj bo na razpolago pohoti, kadarkoli se bo temu ali onemu izmed klerikalnih mogotnikov zahotelo njene ljubezni!

Takšna je klerikalna morala in takšni klerikalni »moralisti« vodijo naše dobro ljudstvo nazaj — h Kristusu kralju, odrešeniku sveta, — kakor zatrjuje škof Anton Bonaventura.

Zaščitniki javnega pohujšanja, zagovorniki nenravnosti in vlačugarstva so dandanes stebri vere, cerkve in države!

Človek bi zaplakal, da je usoda našega ljudstva sedaj v rokah takih propalic in desperatov, ki se smeje brez odpora in kazni tako cinično igrati s čustvi, ki so bila doslej našemu narodu vsikdar sveta, ter jih teptati v blato.

Ako bi se kjerkoli drugje prigodilo kaj tako nečuvnega, bi se dvignil vihar upravičenega ogorčenja in v trenutku bi bila družal, ki s tako cinično brutalnostjo mandra zakone npravnosti in poštenega življenja, vržena na gnoj in smetišče. A pri nas?

Pri nas bo ubogo, zaslepljeno ljudstvo šlo v boj za te ljudi in najsvetejše bo izpostavljeno za zmago onih, ki javno nastopajo kot zagovorniki nemoralnosti, prešestovanja in vlačugarstva!

O slovenska domovina, ti si danes, kot pravi znani pisatelj, kakor poulična vlačuga!

Poročilo dež. posl. dr. V. Rukovca o oktobrskem zasedanju štaj. dež. zbora.

V Zalcu, 26. oktobra.

V novi, prekrasni Roblekovi dvorani se je vršil danes dopoldne močno obiskan shod narodne stran-

ke. Poleg žalskih tržanov z g. županom Šircom na čelu so se udeležili shoda tudi mnogi kmetje iz Gotovalj, Pirešice, Petrovč in Griž. Navzočih je bilo veliko učiteljev iz celjskega okraja in pa zastopniki trgov Vransko in Braslovče. Otvoril in vodil je shod žalski podžupan g. Franjo Roblek, ki je v imenu žalskega trga kar najprisernejše pozdravil dež. posl. dr. Rukovca ter mu dal besedo za sledeče poročilo:

»Spoštovani prijatelji! O namenu današnjega shoda krožijo razne govorice. Klerikalno časopisje se pritožuje, da sem sklical shod svojih žalskih volilcev in drugih strankinih pristašev v Savinski dolini, češ, da hočem vzeti dr. Korošcu neko pavovo perje, ki si ga je pridobil s sklenjeno ustanovitvijo meščanske šole v Zalcu. Pa tako nepravilno in hudoben nisem; jaz pustim z veseljem dr. Korošcu vse pavovo perje, ker vidim, da ga je še vedno premo, da bi vzbudila ta črna mariborska sra-ka dopadenje pri narodnih žalskih tržanih. (Smeh in pritrdjevanje.) Ni- mam namena krajšati klerikalcem lahko zaslužene slave na tem shodu, ampak želim se pogovoriti s svojimi volilci o nekaterih važnih točkah, ki so se razpravljale v minulem osem- dnevnem zasedanju štajerskega de- želnega zbora.

V dr. Koroščevi »Straži« sem bral, da sem tega zasedanja pravzaprav kriv jaz, ker sem letošnjo spomlad na več shodih odločno zahteval od klerikalnih poslancev, da se naj na ljubo našim kmetom in zlasti še učiteljem vrnejo v deželni zbor. Priznanja iz ust političnih nasprotnikov, četudi izgovorjena kot v »Straži«, s hudobnim namenom, imajo vendar včasih neko resnično podlago in tokrat sme biti narodna stranka z menoj vred ponosna na to, da je imelo njeno triletno vojskovanje za delazmožnost deželnega zbora pravega uspeh. Klerikalci so šli preponižno v Gradec nazaj in sprejeli tam odkupne pogoje za obstrukcijo, kateri odgovarjajo popolnoma intencijam narodne stranke in nasprotujejo težnjam nazadnjaštva. Da ti odkupni pogoji ne zadostujejo, da so slabši, ko bi lahko bili, ako bi imeli z njimi opravičiti pravi narodni možje, tega pa

»liberalni general« ni kriv in zato prepušča tako pavovo perje toliko raje klerikalnim srakam.

Pravim, da odkupni pogoji za klerikalno obstrukcijo ne zadostujejo. Kako bi to bilo tudi mogoče, ker jih niso znabiti narekovali klerikalni obstrukcionisti, temveč namestnik grof Clary po dogovoru z Nemci. Klerikalci, ki so se vsled občutnih gospodarskih posledic obstrukcije bali novih volitev kot hudčih kriza, so sprejeli vladno-nemške posredovalne predloge in tako je bilo mogoče, da se je Slovence s temi predlogi osleparilo spred in zad. Ko bode te menoj vred te pogoje preudarili, se bode mojemu mnenju pridružili in se čudili, kako je mogoče delati toliko trušča s tako dvomljivimi »pridobitvami«. Resna politična organizacija, ki ji ni za slepljenje ljudstva in ki si s prevelikim kričem nad malimi uspehi noče pokvariti večjih, bi za tak trušč in komedijo gotovo ne imela smisla.

Glavne točke klerikalno-nemške pogodbe so tvorile obenem dnevni red zadnjega deželnozbornskega zasedanja. Dotaknem se tu najprej draginjske doklade učitelstvu in zvišanja deželne doklade na pivo. Pri Slovencih kakor Nemcih se je zadnja leta utrdilo prepričanje, da dežela napram učitelstvu ne stori svoje dolžnosti. Posebno živo je bilo to prepričanje pri Slovencih, ki imajo večino svojih šol v najslabšem plačilnem razredu. Deželnozbornska večina je konečno uvidela, da se mora nekaj storiti. Zato je zahtevala od slovenskih klerikalcev ob sklepanju odkupne pogodbe po namestniku Claryju, da ne smejo nasprotovati pomoči, ki je učitelstvu v omiljenju njegovega slabega gmotnega stanja nujno potrebna. Klerikalci so se v to obvezali in tudi za domeno draginjsko doklado 1,200,000 K v deželnem zboru glasovali, kolikor jih je bilo navzočih.

Toda klerikalci in Nemci so poiskali za to draginjsko doklado neprimerno pokritje. Sklenili so zvišati deželno doklado na pivo od 2 na 4 K pri hl. Pravim, da so to pokritje poiskali in sklenili Nemci in klerikalci pri sklepanju pogodbe za delazmožnost štajerskega deželnega

LISTEK.

Cerkvene miši.

Povest iz sedanjosti.

Spisal L. C.

(Dalje.)

IX.

Učenec vaš sem in obe-
tam vam,
da delam v duhu vašem
bom vse dni.

A škerc: Mučeniki.

Pri županovih je prehajalo po-
lagoma vse v stari tir. Vdova Neža
Novakova je obdržala na svojih ra-
menih gospodinjstvo, posle pokoj-
nega očeta, katere je med njegovo
boleznijo že opravljal sin Ivan, je pa
poslednji popolnoma nase prevzel.
Delo je bilo za oba pravi božji blago-
slov, ker jima je lajšalo prebrdiko
gorje in žalost po prerano zmrlem
možu, oziroma očetu. Stari hišni pri-
jatelj, v prvi vrsti župnik Matija Ko-
ren in nadučitelj Fran Kovač, so jima
pa vsi stali zvesto ob strani s svojim
svetom.

Tudi je prišla skoro v tek zapu-
ščinska razprava po pokojnem
Blažu Novaku, ker jo je vzel v roke
sam okrajni sodnik, katerega je ve-
zalo s pokojnikom prav iskreno pri-

jateljstvo. To je tudi naravno. Po-
kojnik je bil sodni cenilec in kot žu-
pan zaupna oseba, čegar beseda je
veljala pri okrajnem sodišču skoro
toliko, kakor pisana postava. Pokoj-
nik kot vseskozi previden mož seveda
ni pozabil potom oporoke razpola-
gati s svojo imovino in odrediti, ka-
ko naj bode po njegovi smrti. Oporo-
ka je bila pa tudi živ dokaz, kako je
blagi pokojnik enako ljubil svojo ženo
in svoja otroka. Vesoljnim svojim
dedičem je imenoval v oporoki sicer
svojega sina Ivana, toda s pridrž-
kom, da sme njegova vdova Neža, če
hoče, obdržati vse gosodarstvo do
svoje smrti v svojih rokah. Svoji
hčerki Marjetici je določil kot dedni
odpravek znesek 20.000 K in poleg
tega še obvezal svojega sina Ivana
kot vesoljnega dediča, da mora svoji
sestrici za slučaj možitve napraviti
balo v vrednosti 2000 K in oskrbeti
hiši primerno svatovsko gostijo.
Svoji ženi Neži je pa izgovoril in
določil volilo 10.000 K in poleg po-
polne oskrbe pri hiši še dnevni po-
blijšek 1 K.

Zapuščinsko razpravo je pa
okrajni sodnik razpisal kar na lico
mesta v Orehovljah. Vdova Neža je
takoj izjavila, da se ne bode poslužila
v oporoki ji ustanovljene pravice, da
sme do svoje smrti obdržati vse go-
spodarstvo, temveč da želi, da takoj
prevzame gospodarstvo sin Ivan, ki
je še mlad in čil ter že bolj izkušen
v teh stvareh kot ona, ker ga je po-

kojni oče že zgodaj začel vpeljavati
v svoje obširno gospodarstvo.

Nato se je cenila cela zapuščina,
ki je dokazala, da je bil blagi pokoj-
nik dober in razumen gospodar. Ce-
nitev je pa tudi dognala, da zapu-
šnikova oporoke v vseh svojih delih
lahko ostane v veljavi, ker ni Mar-
jetica prikrajšana v svojem dolžnem
deležu. Ko je okrajni sodnik na željo
zapušnikove vdove Marjetici ime-
novan varuha v osebi njenega brata
Ivana in ga takoj tudi zaobljubil, se
je potem še isti dan ob vsestranskem
sporazumu zaključila zapuščinska
razprava po pokojnem orehovlj-
skem županu Blažu Novaku.

Po končani zapuščinski razpravi
je ostal prijazni okrajni sodnik še v
županovi gostilni, kjer so mu delali
družbo orehovljski župnik Matija
Koren, nadučitelj Fran Kovač in mla-
di Ivan Novak. Kakor to samo po se-
bi umevno, so se v svojih pogovorih
zbrani možje z največjo spoštljivost-
jo spominjali pokojnega moža po-
štenjaka in tako sodnik, kakor osive-
li župnik in nadučitelj so mlademu
gospodarju Ivanu polagali na srce,
da naj si vzame za vzgled svojega
pokojnega očeta poštenjaka in da naj
ga v svojem življenju vedno in po-
vsod skuša posnemati.

Ob živahnem pritrdjevanju žu-
pnika Korena in nadučitelja Kovača je
sodnik še posebej rotil mladega go-
spodarja, da naj bode, kakor je bil
vedno njegov pokojni oče, zvest sin

svojemu milemu slovenskemu naro-
du in da naj kot izobraženec vestno
deluje in skrbi za to, da se bode
omika in prosveta zanesle med naj-
širše plasti našega naroda.

»Izobrazba«, poudarjal je so-
dnik, »je ključ do izplemenitja nižjih
slojev in posebno tudi ključ do iz-
boljšanja njihovega gmotnega sta-
nja. Kdor resnično in ne samo na je-
ziku ljubi svoj narod, naj gleda, da
bode odprl pot do večje izobrazbe,
mu posebno obudil veselje do čitanja.
Ker je to edino sredstvo, da se dvig-
ne narod na višjo stopinjo kulture in
da si potem sam ustvari ugodnejše
življenske pogoje. Bojni klic vsakega
odkritosrčnega in pravega prijatelja
našega naroda mora biti: »Več luči,
več šol!« Kdor pa skuša ohraniti naš
narod v nevednosti in temi, kdor mu
zapira bodisi s kakršnimikoli sred-
stvi pot do višje izobrazbe, oni je
največji sovražnik našega naroda,
najsi potem nosi dolgo duhovniško
suknjno ali pa drugače. Ako se bo-
de naš mali narod povzdignil na viš-
jo stopinjo izobrazbe, znal si bode
z lastnimi močmi sam pomagati doma
in tudi v tujini. Doma bode zamogel
naše zanemarjeno kmetijstvo po-
vzdigniti in s tem doseči, da mu bode
zemlja vračala njegov trud z obilnej-
šim pridelkom; poleg tega si bode
pa znal pridobiti še druge vire, iz ka-
terih bode lahko črpal doslej mu še
nepoznane dohodke. Tudi na tujem
potem našemu malemu narodu ne

bode potreba več opravljanja najtež-
jih, a najslabših plačilnih helotskih
del, temveč bode lahko uspešno tek-
moval s sinovi bogatejših in sreč-
nejših narodov, ker bode na podlagi
svoje višje izobrazbe mogel zahte-
vati in tudi dobival lažja in boljše
plačana dela. Kdor torej resnično
ljubi svoj narod, ima pred seboj ostro
začrtno pot, po kateri mu je kora-
kati. Oprostite mi, če sem v svoji lu-
bezni do našega naroda postal malo
bolj obširen, toda za svojo dolžnost
smatram kot sodnik, da ravno pri ta-
kih prilikah, kot je današnja, pola-
gam prevzemnikom zapuščin na srce
tudi one dolžnosti, katerih ne najde-
mo zapisanih v naših postavah. Vam
pa, gospod Ivan Novak, ki ste si na
višji poljedelski šoli pridobili po-
trebno strokovno znanje, da bode-
te lahko uspešno gospodarili na lepem
posvetu, ki vam je danes pripadlo po
vašem pokojnem očetu in ki ste si le-
tam in poprej v srednji šoli priborili
tudi potrebno splošno izobrazbo, po-
lagam poprej izpregovorjene besede
posebno gorko na srce in želim, da
bi vam bile zvezde vodnice na vašem
potu skozi življenje. Pri vsem svo-
jem delu in nehanju se pa spominja-
te svojega pokojnega očeta kot vzor-
moža. Če se bode te ravnali v življe-
nju po mojih besedah in če bode-
te imeli vedno pred očmi vzvišeni
zgled svojega blagopokojnega očeta,
potem bode-te lahko neizmerno ko-
ristili svojemu narodu v obče in svo-

zboru, ker sedaj pravijo nekateri klerikalci, češ mi smo glasovali proti dokladi. Nedosledno je, ako se kdo za kulisami za novi davek dogovori, pred občinstvom pa vpije: »Jaz sem proti!« Nagnjenje naših duhovnih prijateljev za zvišanje doklade na pivo je znano sicer že od l. 1909. Ni mi ugajalo, da se je poiskalo za pokritje učiteljske doklade davek na pivo iz več razlogov. Prvič sem naziranj, da bi se morali pravi ljudski zastopniki upirati vsem konzumnim davkom, ker se z njimi, kakor pravi znani angleški politik, le koplje grob bodočim rodovom. Drugič pa sem imel vtisk, da se je doklado na pivo sklenilo samo z izgovorom na učiteljstvo. Kajti zvišanje doklade je trajno, učiteljstvo pa dobi draginjsko doklado po dosedanjih sklepih le v l. 1914. Iz teh dveh tehničnih razlogov bi bilo prav primerno, ako bi se bil socialistični obstrukciji pridružil, to tembolj, ker nisem imel z nobeno pogodbo vezanih rok. Ali obstrukciji se nisem pridružil, ker sem videl, da so klerikalci in Nemci draginjsko doklado učiteljstvu že vnaprej zvezali z zvišanjem davka na pivo in nisem hotel pomagati oškodovati kakorkoli učiteljstva.

No — glasovanje za to doklado in za učiteljsko draginjsko doklado sem zaspal. Vstajal sem do 4. zjutraj v zbornici, potem pa sem šel počivat v dobri veri, da obstrukcije socialistov še v 3—4 urah ne bo konec. Pa sem se zmotil in tako glasovanje zamudil, ker sem prišel prepozno v zbornico. Nahajam se pri tem v družbi 7 slovenskih klerikalcev in več ko 20 poslancev od drugih strank. Vedelo se je, da se je sprejetje doklade na pivo in enkratne gnotne pomoči dogovorjeno in že sklenjeno, zato si očitno marsikdo ni nič napravil iz tega, da se je oboje sklenilo brez njega. Kar se tiče draginjske doklade učiteljstvu, bi se ne bil zgledil k besedi, ako bi bil tudi pri dotični kratki razpravi v zbornici. Veseli me, da je tov. dr. Korošec prevzel zagovarjanje učiteljstva. Ni to hvaležna naloga napram njegovemu volilstvu in tudi ni hvaležna naloga zagovarjati take enkratne miloščine. Če si dr. Korošec misli, da učiteljstvo vsled enkratne draginjske doklade jubila, se moti. Ali eno upanje je: morda vstraža dr. Korošec na začetni poti in pripoznava tudi nadalje, da se slovenskega učiteljstva ne sme obravnavati kot zaničevanega pastorka in da mora vsaka količkar narodna stranka zagovarjati šolstvo in učiteljstvo. In sicer ne zato, da bi ji učiteljstvo delalo politično tlako kakor misli to doseči dr. Korošec — Če so klerikalci postali učiteljstvu res tako zelo prijazni, potem bodo gotovo tudi izostali taki falotski izbruhi jarih kaplanov na učiteljstvo kakor jih je čitati v zadnjem »Slov. Gosp.« v nekem dopisu o šentjurski kmetijski šoli. Ko bode zavzemala klerikalna stranka napram šoli in učiteljstvu korektno stališče, bode dosežen tudi eden izmed velikih ciljev narodne stranke. Samo bojim se, da tega ne doživi nikdo od nas. Kajti to, kar je sedaj v klerikalnih glasilih učiteljstvu prijaznega, je le špekulacija na učiteljske duše. (Gromko pritrdjevanje.)

Ako govorim o najetju novega deželnega posojila v znesku 16 milijonov kron, moram najprej poudar-

jati, da so nemški listi smatrali to najetje za glavni uspeh sedanega zasedanja. In to po vsej pravici; kajti malenkostni darovi Slovincem in učiteljstvu ne pridejo v poštev vzpričo dejstva, da je deželni zbor sedaj vdobil vse dosedanje razpisane denarja, ki ga je zagrešil deželni odbor brez vsakega ustavnega dovoljenja in da bo imel tudi vnaprej možnost delati dolgove kakor bo hotel. Leta 1909 je bilo še komaj 2 milijona kron nezaloženega dolga, l. 1913 pa že 16 milijonov kron! Ta denar je šel ves na nemški Štajer, dočim smo mi Slovenci stradali. In ne samo omenjene ogromne denarje so nam Nemci odžrli, pozabili so tudi okoli 3 milijone kron, ki bi imela ta leta priti na Sp. Štajersko v obliki brezobrestnih posojil vinogradnikom, cestnih podpor in drugih investicij. Zato sem se jaz edini upiral odobrenju takega deželnega gospodarstva, zato sem zahteval, da se najpoprej temeljito o njem razpravlja, kakor se samo tjevdan dan pokrijejo s posojilom stari dolgovi, da bode deželni odbor lahko delal nove. V ilustracijo deželnega gospodarstva naj služi samo ta primer. Za stiftingtalsko bolnišnico se je izdalo k nešteti prejšnjim milijonom zadnja leta še 6 milijonov kron. S tem denarjem bi se postavilo ne ene, temveč 12 takih bolnišnic kakor jo nameravajo postaviti usmiljeni bratje v Žalcu. Žalska bolnišnica se bo stavila s podporami naših ubožnih občin, v Gradcu pa so sitnim profesorjem na ljubo v Stiftingtal vtaknili milijone in milijone! In če so Nemci dosegli za svoj deželni odbor tako generalno odvezo grehov in so slovenski klerikalci to odvezo ne da bi le zinili besedo, odobrili, je to gotovo velikanski uspeh za nemške nacionalce. Dr. Korošec ima srečo imeti volilstvo, ki se s premišljevanjem o deželnem gospodarstvu veliko ne muči, drugače bi si prihodnjic premislil Nemcem tako pomagati iz zagate.

Na to je dr. Kukovec razpravljaj o meščanski šoli v Žalcu, gospodinj-ski šoli v St. Jurju in pleatarski šoli pri Sv. Barbari. Njegovo tozadevno stališče je bralcem »Slov. Naroda« že znano iz priobčenih deželnozbor-skih govorov in poročil. Potem pa je nadaljeval: »Iskreno je želeli, da bi naše ljudstvo dobrhotu, ki se mu nudi z meščansko šolo v Žalcu tudi prav razumelo. To razumevanje pa ne bo prišlo samo od sebe, zato bo treba kaj zanj storiti. Ne bodemo smeli doživeti pri žalski meščanski šoli iste sramote ko glede šentjurske kmetijske šole, kjer se ni zgledilo letos ob pravem času niti dovolj učencev, akoravno uživajo skoraj vsi deželne in zasebne štipendije. In klerikalno časopisje skuša ta dogodek se porabi za grdo gonjo proti šolskemu ravnatelju gosp. Belletu. (Sramota!) Če se bo od duhovščine samo slepo razdiralo, kar se je s težavo zgradilo, ne pridemo pri strokovnem šolstvu nikoli na zeleno vejo. Žalsko meščansko šolo smo zahtevali že celo desetletje in če se nam je sedaj dala, ni to zasluga samo enega klerikalnega politika, temveč celega naroda in vseh onih, ki so se za to šolo potegovali. Žalski občinski odbor je še pred koncem obstrukcije ponovno prosil za meščansko šolo in izrekel tudi pripravljenost, da postavi primerno šolsko poslopje. To je od-

ločilo. S stavbo poslopja je prevzel narodni trg Žalec razmeroma večje breme na se ko štajerska dežela z vzdrževanjem učiteljstva. Stori se to ne le sebi, temveč celi Savinski dolini in celemu Sp. Štajerskemu na ljubo in zato gre velik del hvale in zasluge na meščanski šoli žalskemu trgu. (Odobrovanje.) Kaj koristnega in v resnici iz lastne inicijative bi pa storil dr. Korošec za to šolo, ako bi nagovoril bližnje klerikalne občine, da bi kaj za stavbo prispevale. (Res je!)

Ne vem, morda sem črnogleden, ali vtis imam, da boj za meščansko šolo v Žalcu še ni končan; vse kaže, da nam poleg drugega prinese Novo leto zopet obstrukcijo v deželnem zboru in sicer — Wastianovo! Vzglede vlečejo. Potem se bo pokazalo, kako nesrečno je bilo vezati ustanovitev žalske meščanske šole na pogoje, ki postanejo lahko neizpolnivi. Tako je, če človek podpisuje vladno — nemške pogodbe in predloge!

Zadnje čase se bavi klerikalno časopisje prav veliko z mojo osebo. Povem pa tu javno, da se za napade na mojo osebo malo brigam; delujem v javnosti nikomur vkljub in nikomur na ljubo in tudi vbodoče ne bom hodil po dovoljenje h kakim mlečnozobim kaplanom za svoje politično delovanje. Zadovoljen sem, da se strinjajo z menoj drugi politični delavci narodne stranke, od klerikalcev pa ne pričakujem niti pohvale. Še manj pa pravičnosti. (Odobrovanje.)

V imenu zborovalcev, ki so vzeli dr. Kukovecovo poročilo s pohvalo na znanje, se je podžupan Roblek zavalil dež. poslancu za njegov trud v deželnem zboru in tako častno zastopanje stranke, četudi v težavnih razmerah.

Volitve v Italiji.

Izid volitev v italijanski parlament še ni znan. Toliko pa je že sedaj znano, dasiravno bo najbrže treba najmanj 100 ožjih volitev, da bo imela vlada v novi zbornici veljkansko večino. Papež je za 250 okrožij preklical svojo prepoved udeležiti se volitev. Postavljenih je bilo 1266 kandidatov ter so postavili kandidate konservativni katoličani v 55, konservativni liberalci v 18, liberalci v 540, konstitucionalni demokrati v 47, radikalci v 149, republikanci v 65, reformni socialisti v 136 in starsocialci v 256 kraji. Volitev se je udeležilo komaj 50% volilnih upravičencev, katerih je 8,672.249. Način volitev se je izpremenil, da so mogli voliti tudi analfabeti. Glasovalo se je z glasovnicami, na katerih je bilo natisneno kandidatovo ime in pogosto tudi njegova podoba, da vedo tudi analfabeti, koga volijo. Glasovnice morajo volilci oddati v uradni volilni kuverti. Da se ne morejo dogajati volilne sleparije, morajo volilci, predno oddajo glasovnico, stopiti v celico, kjer dajo svojo glasovnico v kuvert. Voliti je bilo 508 poslancev. Do večerj ob 4. popoldne je bilo znanih 359 volilnih rezultatov. Izvoljenih je bilo 175 konstitucionalnih ministerjalcev, 14 konstitucionalnih opozicionistov, 38 radikalnih ministerjalcev, 19 klerikalcev, 22 oficijalnih socialistov, 16

reformnih socialistov in 11 republikancev. Ožjih volitev je treba 64. V Rimu je treba ožje volitve med kandidatom Federzoni (1810) in Campanozzi (1799), Medici (3058) in Caltani (1922), izvoljeni pa so Bissolati (5876), Baccelli (3229) in Barzilai (4928); v Fetrih je izvoljen Veroni (6757); v Furlaniji so bili izvoljeni v Vidmu Girardini (radikalec), v Gemoni Ancona (liberalec), v Tolmezzu Gortani (liberalec), v Palmi Hirschel (liberalec), v Čedadu Morpurgo (liberalec).

Štajersko.

Nečuvjen napad deželnega šolskega sveta štajerskega na slovensko nižjo gimnazijo v Celju. Pred leti je vlada obljubila, da bode zidala v Celju obenem z novo nemško gimnazijo tudi novo slovensko gimnazijo. Vlada je pa pozabila na svojo besedo. Dočim bo imelo par tisoč spodnještajerskih renegatov v par dneh novo nemško gimnazijo v Celju, se o stavbi slovenske gimnazije v Celju še vedno nič ne sliši. Pač pa ima vlada očividni namen, uničiti slovensko nižjo gimnazijo v Celju. Pred par dnevi je namreč ukazal deželni šolski svet štajerski, da se ne sme v slovensko nižjo gimnazijo v Celju sprejeti več učencev — kot to dopuščajo dosedanjí prostori. Ker je vstopalo letos izredno veliko število učencev v slovensko nižjo gimnazijo v Celju, ki je nastanjena v itak bornih, nepripravnih prostorih, skušajo nemškutarski renegati z gornjim sklepom preprečiti nadaljni razvoj našega zavoda. Vlada hoče siliti Slovence v nemški zavod, da bi se tam pogermanili, dočim naj bi slovenski zavod propadel. Dočim vzdržuje vlada z našim denarjem šole v Albaniji, nima za nas denarja, da bi nam dala vsaj nekaj tega, kar nam gre po zakonu; nasprotno nas hoče vlada oropati še tega, kar smo si tekom časa priborili. Za pol milijona spodnještajerskih Slovencev nima vlada denarja, ker ga rabi za Albance, nemškutarje in druge. Vlada se ne ozira na to, da vlada po celi Spodnještajerski radi iustičnih razmer veliko razburjenje, ravno sedaj mora ona s takimi Slovincem škodljivimi sklepi razburjenje še povečati. Ali je to ravnopravnost vseh narodnostij in jezikov v Avstriji? Pol milijona spodnještajerskih Slovencev nima niti ene cele slovenske gimnazije, par tisoč renegatov ima pa tri cele gimnazije; Slovenci nimamo svojih slovenskih uradnikov in sodnikov, vlada nam vsiljuje nemškutarje-janičarje. Vlada je napravila iz Spodnještajerske vilajet. Mi Slovenci tega zadnjega udarca seveda ne bomo mirno prenašali, branili bomo svoje pravice do skrajnosti ter zahtevamo, da vlada gornji ukaz takoj razveljavi, predno bo treba storiti druge korake. Ako se pa to ne bo takoj zgodilo, zahtevamo od naših poslancev, občin in od našega ljudstva, da pokaže vladi, da se ne pustimo več zatirati. Vlada krši ustavo, ker ne vpošteva določbe o ravnopravnosti vseh narodnosti in jezika državnega temeljnega zakona. Mi zahtevamo, da začne vlada nemudoma s stavbo slovenske gimnazije v Celju in sicer še predno se preseli nemška gimnazija v nove prostore, drugače bomo morali začeti

s splošno obstrukcijo v državnem in deželnem zboru in tudi drugod. Mi zahtevamo takojšnjo ustanovitev popolne slovenske gimnazije v Celju!

Iz Celja. Naše Dramatično društvo je pričelo v nedeljo z rednimi predstavami. Začelo je s prav kratkočasno, četudi mestoma skoro robato glumo »Charleyeva teta«. Režijo je vodil novi skupni mariborsko-celjski režiser g. Molek, bivši član ljubljanskega gledališča. Obenem je nastopil v vlogi dozdevne Charleyeve tete in lorda Babberleya ter si priboril prav lep uspeh. Pri prav dobro pogodeni komičnih prizorih te glume ni občinstvo štedilo s priznanjem. Igralo se je prav gladko, dasi se je poznalo pri nekaterih vlogah privikraten nastop na odru. Pavze je izpolnila narodna godba na lok pod vodstvom g. kapelnika Engererja; svetovali bi ji pa, da bi si vbodoče take »novosti«, kot smo jih slišali v nedeljo, prihranila. Dvorana je bila prav slabo zasedena, kar ni bilo nič čudnega, ker je bilo popoldne in zvečer pol slovenskega Celja v Laškem trgu. Upamo, da bode obisk pri prihodnji predstavi boljši; našim poštvovalnim igralcem in igralcem ne smemo vzeti veselja in poguma. Nekateriki so si pritoževali nad nerednostmi pri sedežih; temu se prav lahko pride v okom s tem, da odkazuje v dvorani sedeže sluga kot je bilo to vpeljano poprej. — F. P.

Iz Celja. (Občinski zastop Celjske okolice) je imel v nedeljo dopoldne redno sejo, v kateri je občinski svetovalec dr. A. Božič naprej predaval in pojasnjeval proračun občine za l. 1913. Ta izkazuje dohodov 8523 K in izdatkov 57.921 K, torej primanjkljaja 49.398 kron, ki se bode pokrili s 75% doklado na direktne davke v znesku 47.644 K in s 15% užitnino v znesku 1754 K. Med izdatki omenjamo šolsko potrebščino v znesku 16.948 K (vračunan je tu že letni donesek za stavbo nove šole v Gaberju) in donesek za ubožni zaklad v znesku 8584 K. Premoženje okoliške občine se ceni na 86.398 K 73 v, dolgovi je 52.200 K. Proti posameznim proračunskim postavkam ni nikdo ugovarjal in so bile soglasno sprejete. Vsi občinski odborniki so dobili o sedanjem previdelem in reelnem gospodarstvu občinskega vodstva kar najlepši vtisk. Med ostalimi sklepi in poročili, ki jih je istotako podal vsa dr. Božič, omenjamo: Naroči se nova občinska mapa. Odkloni se višji prispevek za Rdeči križ in višja plača konfederu. Glede škropljenja cest se sklene, da nabavi orodje in oskrbuje škropljenje v Gaberju okoliška občina pod pogojem, da dobi vodo od mestne občine brezpogojno na razpolago (t. j. iz vodovoda). Soglasno se sklene ustanoviti tretjo paralelo na okoliški deški šoli; stroške trpi izključno okoliška občina, ker noče Vel. Pirešica ničesar prispevati. (Klerikalno navdušenje za šolstvo in praksi! Op. ur.)

Iz Šmarja pri Jelšah. Pri občinskih volitvah v trgu so bili brez vsega odpora izvoljeni kandidati narodne stranke. Klerikalci in nemškutarji, ki so pri zadnjih volitvah pod vodstvom nekega kaplana delali precej zgage, se tokrat volitev niti udeležili niso, ker ni bilo nobenega upa na kak uspeh. »Politična osvoboditev trgov«, katero je tako širokoustno

ji domači občini še posebej, sebi pa izklesali spomenik, ki bo trajnejši od rude, kakor veli latinski pesnik. Ker vas poznam doslej kot poštenega mladeniča, prepričan sem tudi, da bode uresničili vse one nade, katere stavimo v vas!

S solznimi očmi je mladi gospodar Ivan Novak segel po teh iskrenih besedah nemo blagemu sodniku v roke in tako tudi nemo obljubil, da se bode ravnal po sodnikovih blagih nasvetih in da bode živel po vzornem vzgledu svojega pokojnega očeta.

X.

Že vem, kako svojo uživaš mladost!
Ej, ljubiti, moške loviti
pa znaš!

Vsak dan s kakim drugim se fantom igraš!
Prostorno srce ti je bofda zelo.
Po več jih obenem grevanje lahko
ljubiteljev mladih...

A šker c: Pesnitve.

Nekaj tednov po zapaščinski razpravi se je oglasil v županovi hiši Matevž Srebrot, brat županove vdove. Dobil je doma svojo sestro Nežo samo ker je mladi gospodar Ivan Novak odšel po opravkih v mesto.

Matevž Srebrot je natanjko izprašal svojo sestro, kako so napravili pri zapaščinski razpravi. Ko mu

je sestra vdova vse to povedala, izjavil je, da je tako prav in zaeno se pristavil, da si bo moral Ivan kmalu izbrati nevesto, ker se je sestra vdova že dovolj mučila z gospodinjstvom in je čas, da bi prevzela te svoje skrbi in težave na mlajšo moč.

»Oženiti bo treba Ivana, več sestra,« končal je svoje modrovanje Matevž Srebrot.

»Jaz ga ne bodem nič silila; kadar ga bode volja, naj si pa po svojem srcu in pameti izbere pošteno nevesto in jo pripelje k hiši,« odgovarjala je mati županja. »Dokler pa se Ivan sam ne odloči, ga pa ne bodem prav nič priganjala in mu opravljal vse gospodinjstvo ravno tako, kakor sem to delala svojemu pokojnemu možu.«

»Je že vse lepo, kar mi pripoveduješ, ljuba Neža. Toda pozabiti ne smeš, da je Ivan star danes že 25 let in da kri ni voda. Fant je torej v tistih letih, ko mu kri najbolj nagaja in ti imaš pri hiši več ženskih poslov. Kaj lahko se bi pripetilo, da bi se Ivan, če bi bil malo omočen od pijače, izpozabil nad kakšno dekle in...«

»Le pusti to, Matevž! Jaz poznam dobro svojega sina in vem, da ni takov babjek, da bi norel za vsakim ženskim predpasnikom. V tem oziru nimam prav nobenega strahu, ker le predobro poznam ponos svojega sina. Sicer pa mislim, da bi se tudi ne spodobilo misliti že sedaj na ženitev, ko je moj dobri mož še le nekaj dobrih tednov v hladnem gro-

bu. Spominu pokojnega moža in očeta smo dolžni, da počakamo z ženitvijo, dokler moremo in ne samo radi ljudi in njihovih jezikov, ki bi radi take hitre ženitve gotovo pošteno obrekli našo hišo.«

»Kaj ti mar ljudje in njihovi jeziki, vsaj vendar več, da ljudem nikdar ne bodeš ustrejala! Naj se človek ženi, kadar hoče, vselej postane žrtev hudobnih jezikov, ki ne puste na njem niti ene dobre dlake. Več upravičenosti ima zadnji tvoj pomislek, češ da je za to počakati z ženitvijo, ker še ni dolgo, kar smo pokopali pokojnega Blaža. Pozabiti pa ne smeš, da smo mi vsi navadni kmetijski ljudje, katerim se taki občutki bolj malo prilegajo. Take občutke moramo že prepuščati gospodi, ki ima več časa in tudi več denarja, da si lahko privoščijo take in podobne stvari. Po mojem mnenju bode najboljša, če Ivana čim preje mogoče oženimo, a tako, da bode prišla k hiši nevesta, ki bode res imela nekaj pod palcem. Tvoja hiša je že taka, da sme in mora zahtevati, da se k hiši primoži dekle s tako doto, da bode devet far o tem govorilo. In ravno sedaj se nam ponuja taka prilika, katere ne smemo zamuditi.«

»Prav lepo od tebe, brat Matevž, da kažeš tako skrb za našo hišo, toda jaz ostanem pri svojih besedah, da Ivana ne bodem nikdar silila k ženitvi in da se mi vsaka ženitev zdi danes tudi še prezgodnja.«

»Že vidim, da si prišla malo pre-

več skupaj z gospodo in da te je gospoda, kako bi rekel, nekoliko pomehkužila. Toda kot tvoj brat in pravi stric tvojega sina Ivana imam pa po božji in človeški postavi pravico, da mislim namesto tebe, če ti ne znaš prav misliti. Govoril bodem sedaj brez ovinkov. Dobro ti je znano, da petičnih nevest ni toliko, kakor kopriv okrog naših hlevov in svinjakov. Zato ima tudi vsaka, čim postane godna za možitev, takoj nešteto snubačev od blizu in od daleč. In nobena ne ostane dolgo samica. Zato se je pa treba, če se zve za tako nevesto, hitro obrniti, da se ne pride prepozno. Sedaj pa je ravno mogoče dobiti tako nevesto, ki bi bila kakor nalašč za vašo hišo. To je hči Urbana Raka iz Brezovice. Urbana Raka gotovo dobro poznaš, vsaj je tvojih let in je tedaj, predno si se primožila k Novaku, še za teboj postopala. Dobro tudi veš, da je Rakova hiša ena najboljših, če ne najboljša v naši župniji. Pri hiši rede leto in dan okrog 20 repov goveje živine, imajo vedno po par konj in do 30 prešičev. Njegovе njive leže vse ugodno in v bližini hiše, o travnikih niti ne govorim, ker se bodeš še spominjala iz svojih mladih let, da so že tedaj Rakovi sloveli, da spravijo več sena pod streho, kakor vsi drugi Brezovičani. Rak ima pa tudi najlepše gozde v naši župniji in je meni znano, da že trideset let ni pela sekira v njegovih gozdovih. Hiša je najlepša v naši vasi, gospodarska poslopja, ki so mu

pred 10 leti pogorela in katera je potem na novo postavil, so pa taka, da bi se jih ne smela sramovati nobena graščina. Dobro pa tudi vem, da je Rakova hiša brez dolga, a ne samo to, temveč da je denar pri hiši in sicer veliko denarja. Znano ti je, vsaj si bila kot otrok na novi maši, da je Rakov starejši brat Janez šel v šole in potem v semenišče. Kot duhovnik je pa kmalu dobil prav mastno župnijo. Ker je, kakor vsi Rakovi, znal dobro gospodariti in vsak krajcar prav obrniti in posebno, ker je znal babam prav na srce govoriti, se mu je denar kopičil kar sam od sebe tako, da so kmalu začeli izkušeni možje govoriti, da je župnik Janez Rak zelo težak. Ti možje se tudi niso motili, kar se je pokazalo pred tremi leti, ko je zatisnil svoje oči Janez Rak. Meni je pravil neki gospod od sodišča, da je pokojni Janez Rak zapustil okrog 60.000 gld. imovine in da ste dve tretjini njegove zapuščine pripadli po oporoki Rakovi hiši, oziroma po večini baje celo Rakovi hčeri Frančiški, ki je bila kake dve leti pri pokojnem svojem stricu za nekako gospodarsko pomočnico. Kakor sem slišal od Rakovih in tudi od drugih ljudi, je pa imel pokojni gospod svoj nečakinjo posebno rad. Sedaj naj ti pa še povem, koliko bo Rak štel svoje hčeri Frančiški. Kvor veš, ima Rak samo tri otroke, dva fanta in hčer, ker so mu vsi drugi pomrli. Enemu izmed fantov bo izročil domačijo, drugega bode pa poskusil h

napovedalo klerikalno časopisje, ne gre torej klerikalcem nič kaj dobro izpod rok. Šmarčanom pa na tako krasnem volilnem uspehu pristrčno častitamo!

Avtomobilna zveza Maribor. Sv. Lenart v Slov. gor. S 26. oktobra začne podjetna avtomobilna družba z rednim prometom avtomobusov tudi med Mariborom in doslej tako zapuščenim Sv. Lenartom. S tem korakom je pritegnjen imovit del Sp. Štajerske bližje k veliki prometni mreži, kar je v neprecenljivo korist celemu lenartškemu okraju.

Koroško.

Premestitev vojaštva. Od 1908 v Celovcu nameščeni 6. polk huzarjev bo premeščen baje že spomladi na Ogrsko. Na njegovo mesto pride 2. polk dragoncev, ki je že okrog 20 let dislociran v Vzhodni Galiciji.

Mlad tat. Celovška policija je aretirala mladega fanta, ki se je potikal po celovških gostilnah in plačeval velike cehe. Fant je na policiji izpovedal, da je posestnikov sin Josip Zeiner in da je ukradel svojemu stricu v Nikelsdorfu na Tirolskem 500 kron. S tem denarjem se je napolnil v Celovcu. Porabil je med vožnjo in v Celovcu blizu 150 kron. Ostali denar so našli pri fantu.

Rop in poskušeno posilstvo proti naravi. Iz Beljaka poročajo: V nedeljo ponoči je popival v beljaških gostilnah neki Angelo Lorenc s huzarjem Ludovikom Kovačem. Angelo je plačal povsod celo ceho. Zunaj mesta je potegnil Kovač sabljo in zagrozil tovarišu, da ga na mestu razseka, če mu ne da vsega denarja, kar ga ima pri sebi. Angelo se je prestrašil in je izročil nasilnemu huzarju 28 kron. Nato ga je hotel huzar posiliti. S težavo se je Angelo izmaknil huzarju iz rok in pobegnil v mesto. Prišel je na stražnico popolnoma raztrgan. Nasilnega huzarja so drugi dan aretirali v neki nočni kavarni. Pri njem so našli še tri krone denarja. Huzar Kovač je znan kot nasilnež in posilnež in je bil že pred več leti zaprt, ker je posilil neko dekle na beljaškem vojaškem vežbališču.

Primorsko.

Vlom v bolniško blagajno. Neznaní tatovi so vlomili v bolniško blagajno v Trzinu. Že so skoro prevrtili železno blagajno, ko jih je policija prepoznala. V blagajni je bilo 3000 K drobiža.

Železnica na Učko goro. Primorsko namestništvo je dobilo od železniškega ministrstva nalog, da naj z ozirom na prošnjo lovranske občine, ki namerava zgraditi na Učko goro ozkotirno železnico, takoj odredi komisijonalni lokalni ogled in uvede v slučaju ugodnega rezultata razlastitev potrebnih zemljišč.

Jugoslovansko prvenstvo 1913. Pri nedeljski kolesarski dirki za Jugoslovansko prvenstvo 1913, katero dirko je priredilo kolesarsko društvo »Balkan«, je zmagal Zorko Šiško (Balkan). Drugi je prišel na cilj Kancoci Milan (»Orao«, Zagreb), tretji pa Ostrovski Ivan (Balkan).

Ponesrečeni kolesarji. Na nekem ovinku pri Skofiji na cesti iz Tr-

kaki posebno dobri hiši spraviti za zeta. Ker je pa hči Franciška stara že 22 let, bi jo rad omožil, kakor mi je to sam povedal predvčerajšnjim, ko sva bila skupaj v Kranju na semnju. Ko sem ga vprašal, koliko bo štel dote svoji hčeri, mi je pa odvrnil, da ji bo dal, če se bode močila po njegovi volji in k dobri hiši, poleg baje še suhih 25.000 gld. Ko sem to slišal, mi je šinila takoj v glavo misel na tvojega sina. Ker je treba kovati železo, dokler je vroče, začel sem takoj Raka tako malo po strani izpraševati, če bi mu bil kot zet vseh tvoj sin, pri čemur seveda nisem pozabil povedati Urbanu Raku, koliko premore vaša hiša in da bi v devetih župnijah ne dobi zeta, ki bi toliko premogel kot tvoj sin. Videl sem takoj, da je Raku všeč moja misel, da bi njegovo hčer priložili k vaši hiši. Le po stari kmetijski navadi je omenil, da mora priti prej s hčerjo na ogled, predno bomo kaj natančneje govorili. Seveda sem ga jaz takoj pograbil za besedo in ga naprej mehčal. Posrečilo se mi je končno, da sva se zmenila, da se bode pripeljal s svojo hčerjo čez tri nedelje k vam na ogled in da se bode jaz z njim pripeljal. Skrbni torej, da bode Raka in njegovo hčer čez tri nedelje tako sprejeli, kakor se spodobi za takega moža imenitnika in kakor se spodobi tudi za tako hišo, kot je vaša, ker take lepe prilike, da dobite k hiši bogato nevesto, ne bode nikdar več imeli.

(Dalje prihodnjič.)

sta v Koper so trčili štirje tržaški kolesarji v avtomobil. Eden izmed njih je obležal težko ranjen pod razbitim kolesom, ostali trije pa so dobili lahke poškodbe. Nesrečo je povzročilo nesrečno naključje, da so se srečali kolesarji z avtomobilom ravno v hudem ovinku.

K poboju v Starem mestu v Trstu poročajo, da so rane Boskolića nevarne in da ima ranjene tudi pljuča. Vendar upajo zdravniki, da bo okrevljal. Radović, ki je le lahko ranjen na stegnu, je šel sam na policijo. Bratranca Tomaž in Anton Kapović sta umrla na rešilni postaji, ne da bi se še kaj zavedla. Rončević je izpovedal pri zasliševanju tudi, da so pred 14 dnevi napadli njegovi štirje tovariši moža kuharice v gostilni Banjaluka. Na prošnjo kuharice je Rončević takrat napadlca s samokresom. Dalje se je zagovarjal s silobranom. Trdil je, da so ga počakali tovariši pred gostilno. Ko so ga napadli, prvi ga je udaril po obrazu, je on potegnil mornarski nož in je začel mahati po napadalcih. Ko je videl, da se je odkrižal napadalec, je pobegnil in se zatekel nazaj v omenjeno gostilno, kjer so ga aretirali. Mudilo se mu je tako, da ni imel niti toliko časa, da bi obrisal nož. Ta njegov izgovor pa je popolnoma izmišljen. To so potrdile priče. Lahko ranjeni Radović je izpovedal, da Rončevića preje niti na videz ni poznal. Rončević je napad pripravil in le vsled tega je bilo mogoče, da je zadal v tako kratkem času štirim tako težke rane. Napadeni niso pričakovali napada in pokojna Kapovića nista imela niti toliko časa, da bi odšla vsaj prvi udarec napadalca. Ko so Rončeviću povedali, da je dva ubil, enega težko in enega lahko ranil, se je začel jokati in je prosil za usmiljenje, češ da ni mislil napraviti toliko zla.

Ponarejeni denar in sicer petkronski tolarij in krone, kroži že skoro 14 dni po Trstu. Preiskava je dognala, da razpečava ta denar več družb ponarejalcev, ker je ponarejeni denar različnega kova. Nekateri falsifikati so prav dobri. Sumijo, da se uvaža ta denar iz Italije.

Nadomestna deželnozborna volitev v Pazinu. — Laški kandidat. Eksekutivni odbor laške deželnozborne večine in vodstvo laškega političnega društva »Unione Nazionale« sta sklenila kandidirati na mesto umrlega poslanca dr. Eleva za nadomestno volitev, ki se vrši 16. novembra, za volilni okraj Pazin, Vodnjan in Buzet odvetnika Dom. Sbiso v Vodnjanu.

Škandalozne razmere pri mestni upravi na Reki. Pred nekaj tedni je prišlo na Reko več ministrskih uradnikov, ki so na željo reškega guvernerja grofa Wickenburga kontrolirali vodstvo in upravo mestne občine na Raki. Pred par dnevi šele je dokončala ta komisija svoje delo in je izročila guvernerju tozadevno obširno poročilo. Na podlagi tega poročila je poslal grof Wickenburg magistratnemu ravnatelju uradni dopis, v katerem mu naznanja, da je ta uradna komisija dognala, da se nahaja mestna uprava v največjem neredu. Guverner poziva ravnatelja, da v teku dveh mesecev reformira in uredi razmere, ki so naravnost škandalozne. Guverner poudarja v svojem dopisu, da se ni vodila od sedaj mestna uprava samo po zastarelem sistemu, marveč da je našla komisija silne pogoje, ki so jih povzročili nemarni, neizveščani in brezvestni uradniki. Ta guvernerjev dopis je izval na Reki velikansko pozornost in pomeni nov silen udarec za hrbtnemu in javnemu irendentističnemu gospodarstvu avstrijskih in laških Italijanov na avstrijskem Primorju.

Dnevne vesti.

+ Klerikalna samohvala. Volitve so pred durmi. Klerikalce pretresa strah pred volilci, saj čuti ljudstvo posledice klerikalnega gospodarstva in saj kar hrepeni po tem, da bi se razmere v deželi obrnile na bolje in bi bil konec klerikalni strahovladni. Kar je le mogoče storiti, vse store klerikalci, da bi ostali na krmilu in kaj je naravneje, da hvalijo svoje gospodarstvo in svoje početje. Svoje grehe predstavljajo kot zasluge, svoje brezvestno gospodarstvo slikajo kot vzorno, svojo malomarnost kot požrtvovalno delo in svoje spekulacije kot epohalna dejanja. Na ves glas kriče, da bi premočili ljudstvo. V soboto so s tako urnebesno samohvalo napolnili vse strani svojega časopisa, v nedeljo pa so Šusteršič, Povše in Lampe peli slavo — sami sebi. Hvalili so — sami sebe, da so najbolj robustni klerikavzarji omedlevali nad tako — predrznostjo. Hvalili so svoje gospodarstvo, kakor da bi bili dvignili vsa dežela — pa so v resnici zadolžili de-

želo, da je groza, zapravili ogromno denarja in občno blagostanje tako oškodovali, da hira vsa dežela, da beže ljudje kar trumoma v Ameriko, da trpi vse pomanjkanje, da ne more živeti ne kmet, ne meščan, da kolne vsa dežela klerikalno gospodarstvo in so vsi dobro misleči ljudje edini v želji: naj bi volitve za deželni zbor izpadle tako, da bi nobena stranka sama zase ne imela večine in da bi bil s tem konec brutalno pristranskemu tiranstvu klerikalne stranke.

+ Lepa prijateljica Ljubljane. Naš po zasluženu čislani deželni glavar je gotovo največji cinik, kar jih je kdaj igralo v javnem življenju na Slovenskem kako vlogo. Sicer mu dela dr. Lampe precej uspešno konkurenco, a priznati se mora, da ga še ne dohiteva. Na nedeljskem shodu je dr. Šusteršič zopet pokazal svoj hladnokrvni cinizem s tem, da je proglasil klerikalno stranko za najboljšo prijateljico in pospeševalčico Ljubljane. Res, kar je klerikalna stranka mogla storiti, da bi Ljubljani škodovala, to je storila in vselej z očitnim veseljem in z neprikrito škodoželjnostjo. Koristila pa ni Ljubljani ničesar. Dr. Šusteršič je v dokaz, kako klerikalci ljubijo Ljubljano in jo pospešujejo navedel dva slučaja. Tudi s tema slučajema se je seveda samo norca delal. Prvi teh slučajev je **osušenje ljubljanskega barja.** Poudarja pred vsem, da na osušenju ljubljanskega barja nima klerikalna stranka prav nobene zasluge, kajti vse priprave so bile že dognane, ko je ta stranka prišla na krmilo. Če pravi klerikalna stranka, da je osuševanje barja njena zasluga, je to tako, kakor če pravi Klanfar, ko je pleh na stolp pribil: to cerkev sem jaz sezidal. Sicer pa nosi Ljubljana **ogromen del stroškov** za osuševanje barja in jo je osušenje prisililo v druge ogromne stroške — tako da lahko reče: **Ljubljana si osušenje sama plačuje.** Drugi dokaz klerikalne ljubezni do Ljubljane je po dr. Šusteršiču to, da hoče dežela — **oropati mesto za vodno silo v Ljubljani.** Pojasnili smo ta nameravani rop že tolikrat, da pač ni treba teh stvari ponavljati. Ta poskus, ugrabiti Ljubljani vodno silo v Ljubljani ima namen, da bi mogla dežela oškodovati mesto in prebivalstvo pa prikrivati velikanske izgube, ki jo čakajo pri Završnici. Res, lepi prijatelji in pospeševalci Ljubljane so klerikalci. Če se pomisli nadalje, koliko škode so naredili klerikalci Ljubljani s cestnim zakonom, kako jo dosledno materialno in moralno in narodno oškodujejo in kako jo po svetu obrekujejo, potem se mora pač reči: Hujši škodljivci Ljubljane so bili samo še turški požigalci.

+ Gospodarstvo mestne občine in gospodarstvo deželnega odbora. Klerikalci so v veliki zadregi, kako bi opravičili svoje slabo gospodarstvo v deželnem odboru. V tej silni stiski si skušajo pomagati s tem, da zvišajo primerjavo gospodarstva mestne občine ljubljanske z gospodarstvom dež. odbora. Pa ta primera šepa. Res je: doklade v ljubljanski občini so se tekom let morale znatno zvišati, toda samo vsled tega, ker so bile naložene mestni občini težke naloge in ker je morala izvrševati različne dolžnosti in naprave. Toda mestna občina je vedno dobro, previdno in štedljivo gospodarila in če je zdaj v denarnih stiskah, je vzrok ta, da mora šteti ogromne vsote za osušenje barja in za kanalizacijo. Nasprotno pa dež. odbor ni ne dobro, ne štedljivo, ne previdno gospodaril. Zabil je na pr. stotisoče deželnega denarja v električno podjetje, o katerem so mu vsi neinteresirani strokovnjaki v naprej povedali, da ne bo nikoli nič neslo, razmetal je ogromne denarje za nepotrebne stvari, razmetal ogromne vsote za namene, ki niso bili potrebni. To je razloček med mestnim gospodarstvom ljubljanskim in med gospodarstvom dež. odbora.

+ Izseljeniški škandal. Čim je prišlo na dan, kaj so počenjali kanadski prijatelji naših dr. Šusteršičev in dr. Krekov, je bilo najprej čitati v nemških listih, da je — **Rusija** pospeševala izseljevanje avstrijskih vojakov s tem, da je izseljencem dajala ruske potne liste. Nemški listi so planili na Rusijo, kakor lačen pes na kost. Saj je mogoče, da so se kak avstrijski vojaki izselili z ruskimi potnimi listi, kajti potni listi se navadno nič preveč težko ne dobe; lahko je tudi mogoče, da se je dal kak ruski uradnik podkupiti in izdal kar na debelo potne liste, saj smo svoj čas doživeli, da je baron Hein nekemu nemškemu nižjemu uradniku na Dolenskem vrat zaviil, ker je prodajal na debelo potne liste. Ali da bi se bila Rusija kot država kako udeležila pospeševanja izseljenja je bilo pač v naprej izključeno. No, nemški listi so tudi hitro utihnili, čudovito hitro in zdaj molče kakor grob o Rusiji, kajti dognano in pri-

znano je sedaj, da je **pospeševalčica izseljevanja iz Avstrije — Nemčija.** In to Nemčija kot država! V dunajskem zboru je bilo prečitano uradno pismo zastopnika hamburške družbe na trgovinsko ministrstvo. V tem pismu je suhoparno povedano, da **nemška vlada neče prevzeti obveze in paznje, da bi nemške parobrodne družbe ne smele prepeljati takih izseljencev, ki so v Avstriji še vojaški službi podvrženi.** S tem pospešuje Nemčija kot država izseljevanje iz Avstrije. To je toliko bolj značilno, ker je Nemčija vendar zaveznica Avstrije in na tem interesirana, da bi avstrijska armada ne oslabela. A morda imajo v Berlinu že čisto nove nazore o nemško-avstrijski zvezi in jim je celo ustrezno, če se avstrijska armada oslabi!

+ »Sloveska Straža«. Neki rodoljub iz Trsta nam piše: »Sloveska Straža« je imela pred kratkim svoj občni zbor na Jesenicah in »Slovenec« pripoveduje v sobotni številki na dolgo in široko o velikem uspehu »Straže« za obmejne Slovence. Ako se bi res kaj doseglo na obrambnem delu, čestitati bi bilo našim katoliškim bratom, kakor sploh vsem Slovincem. Tudi mi liberalci bi se radovali prav iz srca uspehov. Kakor se nam zdi, je pri vsem tem delu kaj malo uspeha. Nakup molitvenih knjižic, pošiljanje katoliških časopisov na mejo in podpiranje Marijinih družb ne bode pomagalo Slovincem. »Straža« ne bode rešila Slovencev iz nevarnosti potujčenja. Na občnem zboru na Jesenicah so se nekateri prav po nepotrebno obrednili naše Ciril Metodove družbe. Družbo sicer ne napadajo naši katoličani več tako ostudno, kakor prej; vendar jim je pa družba še vedno trn v peti, ki bi ga radi iztrebili. Družba podpira šolstvo na obmejnih krajih, ne gleda, kdo hodi v šolo; družba podpira Slovence, bodisi, da so otroci od liberalnih staršev, ali pa klerikalnih. Tudi na Koroškem družba še vedno podpira Velikovsko šolo in kakor se nam pripoveduje, je dala družba svoje veliko poslopje brezplačno v našem šolskim sestram. Ali ni to dosti, gospod dr. Brejc? Hvala ste izrekli pač »Slovenski Straži«, ali velikodušnosti Ciril Metodove družbe niste omenili. Mi Ciril-Methodarji ostanemo pri družbi, a vi le bodite še nadalje pri vaši »Straži«. Pustite pa nas pri miru, če ne darujete ničesar.

+ Stavka na kočevski gimnaziji. Začela se je dne 22. t. m. Ta dan so vsi dijaki 7. razreda zapustili učilnico, ko je hotel prof. Chmel začeti s podukom. To se je ponavljalo več dni, tako da šolsko vodstvo — ustavilo pouk v 7. razredu. Dijaki pravijo, da stavkajo zato, ker jih je prof. Chmel v lanskem šolskem letu razžalil. Nemškonalionalni listi pa pravijo, da so to dijaško stavko povzročili klerikalci, ker je Chmel protestant. Chmel je v šoli menda jako strog. To da so klerikalci porabili in so potom Marijine kongregacije nauhujskali dijače v stavko. Kočevski mestni dekan se je v nedeljo obrnil do občinskega odbora in predlagal, naj podpiše vlogo, ki so jo napravili vsi kočevski duhovniki na deželno vladno in s katero protestujejo proti postopanju prof. Chmela. Kakor se vidi, vladajo na kočevski gimnaziji prav lepe razmere. Ne vemo, ali spada ta profesor Chmel res med takozvane »davitelje mladine«, ali pa je samo strog, toda pravičen. Njegovega imena še sploh nikoli nismo slišali. Z ozirom na korak kočevske duhovščine pa je že mogoče, da gre tu za umetno hujskanje, da je ta profesorja strogost le pretveza, pravi nagib vsega nastopa pa je iskati v tem, da je prof. Chmel protestant. Vsekako je zanimivo videti, kak pomen in namen imajo dijaške Marijine kongregacije na srednjih šolah; to so organizacije, v katerih duhovniki hujskajo mladino in jo pripravljajo v duhu nestrpnosti in sovraštva do vseh, ki niso klerikalnega mišljenja.

+ Zgradba poslopja za državne urade v Idriji, za katero se je zavzel poslanec Gangl v zadnjem zasedanju kranjskega deželnega zbora, tudi ni po volji idrijskim klerikalcem in je po njihovem mnenju nepotrebna. To pa seveda samo zategadelj, ker se je za njo zavzel napreden poslanec Gangl. Po svoji stari navadi skušajo torej osmešiti napreden predlog. Vsak pa, ki pozna idrijske razmere, mora priznati potrebo in nujnost zgradbe poslopja za državne urade v Idriji. Res se je letos nekaj prenovilo uradne prostore okrajnega sodišča, a s tem se še nikakor ni odpravilo velikih pomanjklivosti teh uradnih prostorov. Tudi davčni urad ima prostore, ki se ga glede nepraktičnosti teh ne more zavidati. Umevno, da bi tako uradno poslopje obsegalo tudi stanovanja za uradne predstojnike. Večjih uradniških stanovanj Idrija močno pogoša in v tem oziru zaostaja za marsikatero vasio

na Kranjskem. Tako poslopje bi bilo torej prava dobrota za Idrijo, ne vpoštevaje še prednosti, ki bi jih nudila centralizacija uradov. Poslopje bi bilo tudi v okras idrijskemu mestu, ki pogreša javnih stavb v sredini mesta. Klerikalci so pač zakleti sovražniki idrijskega mesta, pa morajo vsako dobro misel, ki prihaja od napredne strani, v kali zatreti. Ob tej priliki so se morali zopet obregniti ob Stavbno in kreditno združbo ter Sokolski dom. Strašno morata biti te dve napredni društvi na potu klerikalcem, saj bi jih sicer ne ob vsaki mogoči priliki obkladali s svojimi neslanimi opazkami. Prezrli smo napade zlasti na Stabno, ker je realnost združbe vzvišena nad klerikalno zlobnostjo in smo hoteli priznati denarnim zavodom pred političnim bojem. Toda klerikalci ne poznajo takega obzira, zato bi se tudi nam ne smelo zameriti, če bi vračali milo za drago. Tako vemo, da je posodila klerikalna ljudska posojilnica v Idriji 100.000 K, ne da bi s čim zavarovala to posojilo. Znano pa nam je še toliko zanimivih primerov iz poslovanja tega zavoda, toda iz prej omenjenega razloga jih nismo hoteli pretrpeti v javnosti. Storimo pa to lahko, če bodo klerikalci otrsali svoje zlobnosti nad stvarmi, ki jih nič ne brigajo.

+ Dolenske železnice. Te dni se je mudila na Dunaju deputacija, v kateri so bili gospodje pl. Šuklje, prošt Elbert, dr. vitez Schöppel, Schädinger in dr. Tavčar. Ta deputacija je posredovala pri ministrskem predstniku, pri voditelju finančnega ministrstva in pri železniškem ministru v zadevi delničarjev dolenskih železnic. Zlasti iz obširnega razgovora, katerega sta imela pl. Šuklje in dr. Tavčar z ministrskim predstnikom se da upati, da glavniški delničarji še niso popolnoma zgubljeni, temveč, da se utegnejo vsaj deloma odškodovati.

+ Svetnica Johanca se počuti po verodostojnih poročilih prav slabo v zaporu deželnega sodišča in prisega na ves glas, da bodo zdaj njeni prečastiti kompanjoni »kri švicali«. Že ko je bila aretirana, se je rotila, da bo še druge notri spravila in to menda tudi zdaj ponavlja in sicer še vse določneje. No, bomo videli, kaj spravi preiskava na dan. Med ljudstvom je zavladovalo vsled tega sleparstva veliko razočaranje. Ljudje so po vsi pravici nevoljni. V cerkvi jim leto in dan utepejo vsakovrstne bajke o čudežih, tako da nazadnje ni nič posebnega, če so res verjeli, kar so jim duhovniki kazali kot pravi čudež. Verjeli so toliko laglje, ker je škof sam priznaval Johančin čudež, ker so to priznavali različni drugi visoki duhovniki in neki katoliški zdravniki. Naravno je, da je zdaj ljudi sram, da so postali žrtev take uradne sleparije in da zahtevajo razočaranja za tako nesramno varanje pod duhovsko patronanco. Lahko se reče: vse ljudstvo zahteva temeljito in vsestransko preiskavo tega škandala. Upamo, da je zdaj ljudstvo iz tega slučaja spoznalo, kako sleparsko izkoriščajo gotovo ljudje versko verno in ljudsko pobožnost. Vero imajo na jeziku, gre se jim pa samo za ljudski denar.

— Sestanek prijateljev godbe. Opozarja se na sestanek, kateri se vrši jutri v sredo ob 8. uri zvečer v restavraciji pri Auerju. Res je že skrajni čas, da se godba zopet ustavi.

— Poroka. G. Fran Hrehorič v Ljubljani se je poročil z gđ. Reziako Jakličevo. Bilo srečno!

— Vrednost spovedi in Marijinih družb. Na Zabjaku št. 3 je stanoval hlapec Hočevar s svojo družino. V Marijini družbi sta mu sedaj trinajstletna hči Alojzija in menda tudi žena Mica. Mati je silno klerikalna in leta vedno po farovžih. Mož in žena sta pri vsem svojem tercijalstvu huda pijanca in je zlasti ona udana pijači. Pred tremi leti je jel oče svojo hčer spolno zlorabljati. Ubogo dekletce je silno trpelo v groznih mukah, prosilo usmiljenja, a vse zastoj. Tudi mati je vedela, kaj počne oče z lastno in njeno hčerjo in dasi jo je otrok na kolnih prosil, naj prepreči očetovo hudodelstvo, ni nič pomagalo. Edino sredstvo zoper ta zločin je našla mati v spovedi, kjer je spovedniku povedala vso stvar. A kaj je rekel spovednik? Take stvari se ne sme spravljati v javnost, ampak se mora prikriti. Posledica je bila, da je otrok trpel še naprej in da je danes telesno in duševno docela uničen. Njegovo trpljenje bi se gotovo še nadaljevalo, če ne bi njena mati v pijanosti izbleknila moževega zlodejstva, na kar je prišla stvar na dan. Hočevarja so zaprli in čaka na sodbo. Zaprta bi pa morali tudi mater in dotičnega spovednika, ki sta istotako kriva, da se je hudodelski čin Hočevarjev nadaljeval in godil toliko časa. Iz tega se spozna, koliko so vredne tiste Ma-

rijine družbe, o katerih se govori in piše po klerikalnih listih, da so obramba za sveto čistost, vidi se pa tudi vrednost spovedi, s katero se hoče tako peklenko hudodelstvo prikriti.

— **Kri vodiške sleparke Johance in klerikalni občinski odbornik.** Vodiška sleparka Johanca, ki je zaslovela s svojimi rafiniranimi sleparijami, katere je izvrševala delj časa v vodiškem farovžu pod patronanco vodiškega župnika, po širnem svetu, in ki sedi sedaj v zaporu ljubljanskega sodišča ni premočila samo več odličnih klerikalcev in klerikalov v Ljubljani, marveč tudi po deželi. Iz bližnje in daljne okolice vodiške nam poročajo, da je posetilo Johanco v Vodicah več veljavnih gospodov in gospe, ki so sveto prisegli na resničnost njenih čudežev in se trdovratno prepirali z nevernimi Tomaži. Več teh ljudi je kupilo, gotovo za drag denar, tudi Johance čudodelno kri, katero je dobivala Johanca običajno od domačega mesarja in tudi iz ljubljanske kladnice. To kri so vporabljali v zdravilne namene. Nekateri so to smrdljivo kri pili pomešano s kavo, čajem ali limonado, nekateri so se z njo mazali in zopet drugi so škropili z njo grobe svojih umrlih sorodnikov, da rešijo njih duše iz vic. Tako je obiskal Johanco enkrat ali večkrat, to še ni dognano, tudi občinski svetnik in član krajnega šolskega sveta v Medvodah, znan klerikalni mogotec Polenc. Liki drugim je doživel tudi ta mož z razkritjem Johance separij grozno blamažo in si ne upa sedaj več javno na dan. V duhu pa preklinja klerikalne voditelje, češ, da so vedeli, da je to sleparija, kljub temu pa so dopuščali to sleparstvo, in s tem spravili ob ugled tudi svoje najzvestejše pristaje, kajti pametnejši naprednjaki so se že od začetka posmehovali tem sleparijam.

— **Umrta je v Ljubljani ga. Marija Jeruc.** P. v m.!

— **Bosanski nadškof dr. Stadler** je dospel danes v Ljubljano, da poseti škofa Antona Bonaventuro. Dr. Stadler, ki je postal radi znanega »spreobrnjenja« Srbinje Pavlovičeve, v Sarajevu nemogoč, se nahaja na potu v Rim, odkoder se najbrže več ne vrne v Sarajevo. Morda bo njegov naslednik Anton Bonaventura. Iz srca bi mu to želeli, da bi se vrnil tja, odkoder je prišel!

— **Smrtna nesreča na progi Južne železnice v Ljubljani.** Danes dopoldne ob en četrti na 11. se je pripetila na progi Južne železnice nesreča, ki je zahtevala človeško žrtev. Prečni delavec Ivan Mandič, 42 let star, stanujoč v mali Bobenčkovi hiši na Glincah, je obrezaval ob progi pri mestnem vrtu na najožjem delu železniškega sveta, smrečje, ki se je zapletalo v brzojavne žice ob progi. Med delom je stopil mož na tla, da bi pogledal od daleč, če je dobro opravil svoje delo. Medtem ko je stal na progi, pride vlak iz Ljubljane. Mandič je vlak zapazil pravočasno in je skočil na drugi tir. V istem hipu pa pridrvi iz nasprotni strani brzovlak proti Ljubljani. Mandič brzovlaka ni videl in se mu tudi ni mogel več umakniti. Odskočil je sicer v zadnjem trenutku tudi pred brzovlakom, toda bilo je prepozno. Cilinder brzovlaka je zadel v noge in mož je odletel v obzidan jarek ob progi. Zadel je z brado ob rob zidu in si zlomil tilnik. Obležal je na mestu mrtve. Mandič, ki je bil vdovec z dvema otrokoma in se je poznje poročil z vdovo, ki je imela tudi dva otroke, je bil jako priden delavec in priljubljen človek. Bil je rad vesel in jako družaben človek. Nesrečo je povzročil nesrečen slučaj, da sta ga zalotila oba vlaka ravno na križišču. Na mestu nesreče se je zbralo takoj mnogo ljudi, med njimi tudi več njegovih sorodnikov. Truplo ponesrečenca so prepeljali v mrtvašnico.

— **Himen.** V nedeljo 26. t. m. se je poročil gospod Franc R. buse, trgovec in posestnik v Kostanjevici na Dolenjskem, z gospodično Gabrielo Čerov, učiteljico pri Sv. Križu pri Kostanjevici. Vrlima novoporočencema iskrene čestitke!

— **Smrt na cesti.** V nedeljo zvečer se je kolar Majntinger iz Jurkove vasi vračal iz Vavtove vasi proti domu. Kar pride za njim eden pomočnikov izdelovalca obkles in trgovca Strumblija iz Vavte vasi vozeč se na biciklu. Majntinger ni slišal zadej vozečega kolesarja. Kolesar je zavozil Majntingerju od zadej in ga podrl. Majntinger je pri tem tako nesrečno padel na kamen ob cesti, da je čez nekaj minut v nezavesti umrl.

— **Kinematograf »Ideal«.** V torek 28. do četrta 30. oktobra. Senzacija! Germinal. (Po romanu Emila Zola. — Predvajanje traja 2 uri.) Samo zvečer od 7.—9. in 9.—11. Popoldne: Dežela smrti. (Amer. drama v 3 dejanjih.) V petek 31. oktobra specialni večer z dramo Nordiskfilm Co.

— **Obraznava o žepni tatici Ritterjevi,** ki je bila minuli teden, kakor smo poročali, na Sadnem trgu zasadena, ko je neki ženski izmaknila iz žepa denarnico s 23 K, je izpadla pač kakor je bilo pričakovati. Ženska se je branila in branila, a je kljub temu dobila 6 tednov zapor.

— **Popravek.** V naš nedeljski članek »Prosto pravo in Pitreihovci« vrnila se je tiskovna pomota, ki je strokovnjakom jasna. Tiskano je namreč »proti pisanemu (kvalificiranemu) pravu«. Moralo bi se seveda glasiti »kodificiranemu«. Tudi se naj bere življenje, ne življenju n. pr. v nemški hiši v Celju.

Prosveta.

— **Prihodnja operna predstava v gledališču** bo, kakor čujemo, v ponedeljek, dne 3. novembra. Pela se bo opera »Tosca«.

— **Slovensko gledališče.** Zopet se bodo v deželnem gledališču odprla vrata slov. drami. Gospod Borštnik je dospel v Ljubljano, da prevzame vse vodstvene posle za slovensko dramo. Gledališki referent mestnega magistrata g. Govekar ima pa v oskrbi opero in opereto zagrebškega gledališča. Gosp. Borštnik hoče postaviti vse sile, da se omogoči redne predstave. V petek 31. t. m. se igra drama »Tekma«, domačega avtorja g. prof. Funtka, ki je imela v Trstu, Gorici, Zagrebu najlepše uspehe. V vlogi Stane, gostuje slovenka gđ. Bogomila Vilharjeva, članica kr. zemaljskega kazališča v Zagrebu. Igra se na novo vprižori in glavno vlogo igra g. Borštnik, Daneja g. Skrbinek. Režijo vodi g. Borštnik. — V soboto 1. novembra, (na Vseh svetnikov dan) se igra znana igra »Mlinar in njegova hči«. Mlinarja igra g. Borštnik, Konrada g. Danilo, grobokopa g. Povhe. Režijo vodi g. Danilo. — Prvi čas se bo igralo po možnosti, saj je ta sezona nekako prehodna sezona in apeliramo na gledališko občinstvo, da ima nekoliko strpljenja, dokler ne dospo nanovo angaževani člani in se uredi redno poslovanje, kajti preko noči se ne spravi v tek kolo Therpsihore.

Izpred sodišča.

— **Važna razzodba kasacijskega dvora.** Bilo je dne 19. januarja letos okoli 5. ure popoldne, ko je šel katoliški župnik Benjamin Kerner po Jičinskih ulicah in nesel nekemu bolniku zadnjo popotnico. Pihal je hud veter in gost snežen zamet je zapiral razgled po cestah. Pred župnikom je šel, kot je pri katoličanih pri tem opravilu običajno, mežnar in zvonil z zvončkom. Na nekem vogalu doideta župnik in mežnar štiri može. Trije izmed teh so na glas zvončaka poklekli in se odkrili, četrti pa se ni zmenil za spreved in je korakal nemoteno naprej. Župnik je prve tri blagoslovil nato pa je četrtega ustavil s sledečimi besedami: »Ali ne veste, kaj imate za storiti?« Mož se je osupnen obrnil k župniku in mu mirno odgovoril: »Najsvetejšega ne poznam!« in je korakal, ne da bi odzdravil, dalje. Ta mož je bil urar Oto Boroufka, po veri protestant. Župnik ga je ovadil in vršila se je kmalu nato pri deželnem sodišču v Jičnu tozadevna obraznava. Državni pravdnik je obtožil hudodelca po § 303. Obtoženec se je zagovarjal v bistvu sledeče: V sled hudega snežnega zameta sem imel klobuk globoko na čelu in niti videl nisem župnika. Slišal sem pač zvonček, toda mislil sem, da se peljejo za mano sanj. Sicer pa tudi nisem primoran izkazovati od mene zahtevano čast župniku, odnosno hostiji, tudi če bi ga videl, ker sem protestant in ne poznam in tudi ne smem poznati boga v hostiji. Sodišče je njegov zagovor zavrnilo, češ da je obtoženec, ki je bil 19 let katolik, dobro vedel, da nese župnik zadnjo popotnico, in bi bil moral izkazati zahtevano čast vsaj na izrecen poziv župnika. In Oto Boroufka je bil obsojen po § 303. na en teden strogega zapor. Boroufka se je proti razzodbi pritožil na kasacijski dvor. Kasacijski dvor je pritožbi ugodil, razveljavil je obsodbo in obtoženca popolnoma opustil. To razzodbo je utemeljil senatni predsednik dr. Berk sledeče: Pot z zadnjo popotnico k bolniku je res duhovno opravilo, manjka pa v tem slučaju za obsodbo zavednega nedostojnega dejanja, ki bi lahko vzbujalo splošno nejevoljo. Obtoženca se dolži, da ni pozdravil hostije in da je odgovoril župniku: »Najsvetejšega jaz ne poznam.« Pri pozdravu hostije se izkazuje čast neki stvari, v kateri je vtelesen po rimsko-katoliškem verskem prepričanju Bog. Odkrivanje pred tak stvarjo ni torej nobeno normalno izkazovanje časti, marveč samo izraz verskega prepričanja, torej popolnoma navadno versko cerkveno dejanje. Po § 14. drž. temeljnega za-

kona, ki govori o splošnih pravicah državljanov, pa se ne more nikogar siliti k takim verskokerkvenim dejanjem. Nikogar, niti katolika, še manj pa nekatolika, se ne more siliti k dejanjem, ki jih predpisuje rimsko-katoliška cerkev. V tem slučaju pa se je to zahtevalo od protestantov, ki ne veruje, da bi bil v hostiji res vtelesen Bog, in tega tudi po svojih verskih prepričanjih verjeti ne sme. Ta zahteva je nepostavna. V dejanju in nastopu obtoženca ni bilo nič demonstrativnega ali provokatoričnega in obtoženec niti misli ni, da bo vzbudil s svojim preziranjem kako javno nejevoljo, posebno ker se je sicer obnašal zelo dostojno.

Razne stvari.

— *** Človekoljubna tovarna.** Iz Petrograda poročajo: Tovarar Malčev, ki je pred kratkem umrl, je zapustil svojim delavcem in uradnikom en milijon rubljev.

— *** Železniška nesreča.** Iz Londona poročajo: V sled megle sta trčila na postaji Waterloo 2 vlaka skupaj. Dve osebi sta bili ubiti, več pa ranjenih.

— *** Krvav ples.** Iz Kolina ob Reni poročajo: V občini Kaiserseschi je bila plesna zabava. Več fantov se je zaradi neke plesalke sprlo, naposled pa stoplo. Štiri fantje so bili zaklani, eden pa težko ranjen. Morilce, med njimi očeta s tremi sinovi, so zvezali ter oddali sodišču.

— *** Rodbinska tragedija.** Z Dunaja poročajo: Grozna tragedija se je odigrala v Brigitenau. 43letna služkinja Berta Schwanzer ki živi ločena od svojega moža, je zastrupila svoje štiri otroke in sebe. Umor, oziroma samomor se je izvršil že 21. oktobra, vendar pa so našli trupla šele v soboto.

— *** Nesreča na morju.** Iz Londona poročajo: V nedeljo ponoči sta trčila pri zalivu Themse parnik »Hogarth« in šolska jadrnica »Müron«, na kateri je bilo razen moštva 13 dečkov-mornarjev. Parnik je jadrnico na dva dela prerezal in se je jadrnica v dveh minutah potopila. En del moštva in dečkov se je rešil. Mornariški učitelj in trije dečki so utonili.

— *** Avstro - Amerikana Trst.** Prihodnji odhodi iz Trsta: Parnik »Kaiser Franz Joseph I.« dne 30. oktobra v Neapel, Barcelono, Almeiro, Las Palmas, Rio de Janeiro in Buenos-Aires; parnik »Sofia Hohenberg« dne 13. novembra v Patras, Almeiro, Las Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo in Buenos - Aires; parnik »Argentina« dne 15. novembra v New York in parnik »Oceania« dne 13. decembra v Halifax N. S. in Portland, Me.

Telefonska in brzojavna poročila.

Državni zbor.

— **Dunaj, 28. oktobra.** Zbornica nadaljuje danes razpravo o davku na šumeča vina. Začetkom se je predlagal nemški poslanec Stölzel, da naj se debata zaključi. Predlog je bil z večino sprejet. Oba generalna govornika sta resignirala na besedo. Rusini so se za to takoj maščevali s tem, da so se skoraj vsi oglasili k stvarnim popravkom. Prišel je poslanec Leo Levickij z večurnim obstrukcionističnim govorom.

— **Dunaj, 28. oktobra.** O parlamentarni situaciji se sodi, da se je poslabšala. Rusini, ki so prišli zopet s svojimi starimi radikalnimi zahtevami glede galske volilne reforme izjavljajo, da bodo z vsemi sredstvi preprečili rešitev finančnega načrta. Med strankami večine se vrše pogajanja glede energičnejšega nastopa proti obstrukciji. Nemški nacionalci agitirajo pod roko za to, da se o odgovoru vlade na češko interpelacijo glede upravne komisije na Češkem ne odpravi debata ter se trudijo pridobiti za to tudi socialne demokrate. Baje so se sporazumeli tudi z ministrskim predsednikom Stürgkhom, ki jim je obljubil, da bo odgovoril na to — interpelacijo šele, kadar bo jasno, da se o odgovoru ne bo pričela debata. V sled tega vlada na češki strani velika ozlovoljenost. Splošno se označuje ta teden kot velekritičen.

— **Dunaj, 28. oktobra.** Poslanec Levickij je govoril svoj stvarni popravek čitajoč iz starih časopisov in aktov skoraj tri ure. Zbornica se je med tem skoraj popolnoma izpraznila. To so porabili Rusini, da so stali predlog na konec debate. Predsed-

ništvu se je posrečilo z ljutim zvonenjem še pravočasno zbrati poslance, da so predlog odklonili. Nato so začeli govoriti drugi poslanci stvarne popravke.

— **Dunaj, 28. oktobra.** Istrski slovenski poslanci Mandič, Spinčič, Laginja in tovariši so vložili danes obširno utemeljen nujni predlog za državne podpore kmečkim slovenskim in hrvaškim občinam, ki so trpele škodo vsled suše, toče, poplavin in živinske kuge. Poslanci zahtevajo, da prenehajo merodajni organi vlade z vednimi šikanami pri sestavljanju dokazilnega materiala s strani občin, ki morajo z velikim aparatom šele dokazati, da se je kaka nesreča res zgodila.

Avdijence.

— **Dunaj, 28. oktobra.** Cesar je sprejel danes dopoldne ob 9. ministrskega predsednika Stürgkha v dolgi avdijenci in ob 11. dopoldne v poslovilni avdijenci bivšega angleškega veleposlanika Cartwrighta.

— **Službena pragmatika za državne nastavitelje.**

— **Dunaj, 28. oktobra.** V državni zbor je prišla danes deputacija organizacije državnih slug ter urgirala uveljavljenje službene pragmatike.

Grožnje Rusinov.

— **Lvov, 28. oktobra.** Rusini izjavljajo, da bodo začeli, če bo poslanska zbornica nadaljevala debato o finančnem načrtu, s hrupno obstrukcijo. Iz rusinskih krogov se izve, da so Rusini že razdelili med seboj instrumente. Rusinski poslanci so pripravljani tudi na eventualno silo večinskih strank.

Najden zvon.

— **Budimpešta, 28. oktobra.** Pri prezidavi neke cerkve so našli zvon, ki ga je dal Gjorgije Petrovič vlti za svoj rojstni kraj Topolo. Ogrsko ministristvo, je sklenilo podariti ta zvon srbski vladi.

Na smrt obsojen vohun.

— **Zagreb, 28. oktobra.** Pred tukajšnjim garnizijskim sodiščem se je pričela 23. t. m. kazenska razprava proti ruskemu državljanu Koop-Koeppu, ki je obtožen vohunstva. Prišel je poleti 1912 v Zagreb in kakor so doglali po direktnem ukazu ruskega generalnega štaba. Potoval je kot agent za kemične preparate in tako zbiral podatke za ruski generalni štab, s katerim je bil vedno v neposrednem stiku. Oblasti so dognale, da je član velike ruske vohunske organizacije v Avstriji, kateri je pripadal tudi vohun Bravura in s katero so imeli stike tudi razni avstrijski častniki. Koop - Koepp je bil aretiran in vojaško sodišče ga je obsodilo včeraj na smrt, er je vršil vohunstvo v času, ko je bila za vsak poskus vohunstva določena smrtna kazen. Koop je prosil za milost, če se njegovi prošnji ne ugodijo bo v začetku novembra obešen na dvorišču zagrebške sodnje.

Volitve v Italiji.

— **Palermo, 28. oktobra.** Včeraj zvečer je bil vršil tu demonstracijski obhod. Množica je nosila v sprevedo sliko bivšega ministra Nasija na oltarju podobnem stolpu.

— **Volitve v Italiji. — Strahovit poraz klerikalcev.**

— **Rim, 28. oktobra.** Do snoči ob 11. je bilo znanih 394 izidov volitev. Izvoljenih je 190 ministerijalnih demokratov, 43 ministerijalnih radikalcev, 15 konstitucionalnih opozicijonalcov, 20 klerikalcev, 26 oficijalnih socialistov, 16 reformnih socialistov in 10 republikancev. Ožjih volitev je treba 74. V celi Italiji vlada velika zadovoljnost, da so bili klerikalci vzlic silnemu naporu in vzlic temu, da so ustanovili v zadnjem času več velikih listov, na celi črti strahovito poraženi in ne bodo dosegli v novi zbornici niti onega števila mandator, ki so je imeli v stari zbornici.

Izprememba bavarške ustave.

— **Monakovo, 28. oktobra.** Posamezni klubi bavarške zbornice so se danes ponoči sestali in se pridružili sklepu članov prve zbornice, da se izpremeni bavarška ustava ter postavi dosedanj princ regent za kralja. Predlog vlade bo še danes v zbornici sprejet in v kratkem proglašen dosedanj princ regent kot Ludvik III. za bavarškega kralja.

Brunšviški prestol.

— **Berolin, 28. oktobra.** Včeraj se je vršila seja nemškega zveznega sveta. Vojvoda Cumberlandski se je odpovedal brunšviškemu prestolu. Prestolonasledstvo na Brunšviškem se uredi sedaj po predlogih Pruske.

— **Izprememba režima na Španskem.** Barcelona, 28. oktobra. V mestu so izbruhnili zaradi izpremembe režima na Španskem resni nemiri. Med radikalnimi strankami in policijo je prišlo do krvavih spopadov. Tudi streljali so na obeh straneh.

— **Madrid, 28. oktobra.** Novi ministrski predsednik Dato je izjavil, da

bo novi kabinet sledil v mednarodni politiki korakom prejšnjega kabineta.

Vstaja na Portugalskem.

— **Pariz, 28. oktobra.** Vodja proti sedanjemu režimu se borečih vstajev Almeida izreka pričakovanje, da bo prinesel 16. novembra smrt sedanjemu mogotcem. Ta dan se vrši 37 volitev za postavljajne korporacije. Revolucionarji upajo na zmago na celi črti.

— **Lisabona, 28. oktobra.** V jetnišnici za politične ujetnike so našli skladišče orožja in municije. Policija je zopet zivrsila več hišnih preiskav, večinoma pa brezuspešno.

Mehika.

— **Brownsville (Teksas), 28. oktobra.** Glasom sem dospelih brzojavk se zdi, da se je mesto Monterey včeraj opoldne udalo revolucionarjem. Prej se je vršil obupen poučilen boj Zvezne čete, ki so prihitele na pomoč so bile tepene.

— **Mehiko, 28. oktobra.** V bojih za Monterey je padlo baje 1000 mož.

— **Mehiko, 28. oktobra.** Volitve mehikanskega predsednika se je udeležilo le malo volilcev. Izreka se mnenje, da majhno število oddanih glasov ne zadostuje za ustavno volitev in da bo vsled tega predsednik Huerta odstal še nadalje provizorični predsednik.

— **London, 28. oktobra.** Vse evropske velesile priznavajo Huertovo predsedstvo.

— **Mehiko, 28. oktobra.** Huerta je zvišal stanje mehikanske vojske od 85.000 na 150.000 mož.

— **Veracruz, 28. oktobra.** Feliks Dias je brzojavno naznanil mehikanskemu vojnemu ministristvu, da odлага svojo generalsko čast.

Dogodki na Balkanu.

Srbija, Crna gora in Albanija.

— **Cetinje, 28. oktobra.** General Vukotić je izdal na črnogorske čete ukaz, da naj se takoj umaknejo iz pokrajini, ki pripadajo avtonomni Albaniji.

— **Cetinje, 28. oktobra.** Srbska vlada je privolila, da imenuje Crna gora bivšega črnogorskega ministrskega predsednika Majuševića za svojega poslanika v Beogradu.

Orožje za srbsko vojsko.

— **Belgrad, 28. oktobra.** »Stampa« poroča, da so dospeli v Belgrad zastopniki avstrijske orožarske družbe, da dosežejo naročila za srbsko pehoto. Listi zahtevajo od vlade, da naroči vse orožje na Francoskem.

Ob srbsko - bolgarski meji.

— **Dunaj, 28. oktobra.** Iz Sofije poročajo, da je prišlo ob srbsko - bolgarski meji do hudih spopadov. Bolgarska vlada dolži srbsko vojaštvo in četaše, da napadajo prebivalstvo, ter je odločena, opozoriti na to velesile in protestirati v Beogradu. Kakor se nam zatrjuje s srbske strani, so te vesti po večini izmišljene in pretirane.

Bolgarska in Rumunska.

— **Sofija, 28. oktobra.** Vest nekega bukareškega lista, da se Bolgarska pripravlja na vojno z Rumunsko in da zbira vojaštvo v Ruščuku, kjer se baje nahaja tudi general Fičev, je popolnoma neresnična. O kaki mobilizaciji na Bolgarskem ni govora in general Fičev, odkar je dospel na Bolgarsko, ni zapustil Sofije.

V zahodnji Trakiji.

— **London, 28. oktobra.** »Times« poročajo, da je v soboto ponoči majhen bolgarski oddelek zasedel Gumuldzino. Domača milica je plenila po mestu, predno je je zapustila. Tudi avstro - ogrska pošta je bila oplenjena. Mesto je popolnoma porušeno. V zadnjih 18 mesecih je padlo število prebivalcev od 4700 na 400.

V južni Albaniji.

— **Dunaj, 28. oktobra.** Tu se množe vesti o težkočah, ki jih stavijo prebivalci južne Albanije mednarodni komisiji za določitev meje. Komisija naj bi bila dne 30. novembra končala svoje delo, sedaj pa je videti, da to ne bo mogoče. V dunajskih diplomatskih krogih se zatrjuje, da sta Avstro - Ogrska in Italija odločeni, sami rešiti mejno vprašanje, brez ozira na komisijo.

— **Dunaj, 28. oktobra.** Avstrijska in italijanska vlada sta sklenili predložiti velesilam zbrani material o južni Albaniji in na tej podlagi natančno-trasirano mejo ter notificirati to tudi neposredno udeleženiim balkanskim državam in zahtevati od Grške, da nemudoma odpokliče svoje čete iz Korice in Santi Kvarante. Če bi Grška ne hotela ustreči tem zahtevam, sta pripravljene Avstrija in Italija storiti najenergičnejše korake.

— **Rim, 28. oktobra.** Zaradi protitalijanskega bojkota v epirotskih pristaniščih ne morejo izkrcati italijanske ladje blaga zlasti v Prevezi in Santi Kvaranti. Italijanska družba »Puglia« je morala ustaviti zaradi tega svoj promet.

Zahvala.

Nepričakovano sijajno se je izvršilo slavlje petdesetletnice našega društva. Prekosilo je odborove nade tako v moralnem kakor v gmoetnem oziru. Zato pa čuti odbor prijetno dolžnost izreči svojo globoko hvaležnost vsem, ki so pripomogli h krasnemu uspehu tega slavlja.

Najtoplejšje se zahvaljujemo v prvi vrsti gospodu županu dr. Ivanu Tavčarju za sprejem in krasni pozdrav sokolske deputacije ob poklonitvi mestu Ljubljani. Prav posebno zahvalo izrekamo zastopnikom brat-skih nam Sokolstev, češkega, hrvaškega in srbskega, ki se niso strašili dolgega pota, da pohite na naša slav-lja, kateremu so ravno s svojo prisotnostjo dali poseben sijaj, najskre-njejša zahvala pa zlasti hrvaškemu Sokolu v Zagrebu za po deputaciji darovani prekrasni lorovor venec.

Bratska zahvala pa tudi vsem slovenskim sokolskim društvom, ki so od blizu in daleč korporativno ali po deputacijah prihiteli proslaviti naš veliki dan. Enako pa tudi vsem dru-gim kulturnim društvom in korpora-cijam ter vsem, ki so v tako mnogo-brojnem številu počastili našo slav-nostno zborovanje, zlasti bratskemu pevskeemu društvu »Ljubljanski Zvon« za izvajanje krasnega zbora. Najiskrenejšje se zahvaljujemo dalje požrtvovalnim narodnim gos-pem in gospodičnam ljubljanskim, v prvi vrsti milostljivi gospe županji Franji dr. Tavčarjevi, za krasno no-vo društveno zastavo, za vse druge darove, cvetice in obili trud ob ve-selici.

Prav toplo se zahvaljujemo na tem mestu tudi vsem onim čislanim bratom in prijateljem, ki so blago-hotno prepustili odboru slike in dru-gre predmete za sokolsko razstavo ter s tem omogočili, da je toliko lepo uspela.

Iskrena hvala dalje vsem darovalcem lepih dobikov. Hvala vsem, ki so se našega društva ob tej priliki spomnili z denarnimi darili ter z mnogoštevilnimi pismenimi in brzo-javnimi čestitkami.

Hvala slednjič vsemu narodne-mu občinstvu, ki je ob tej priliki v toliki meri izkazalo našemu društvu svojo ljubezen.

Svest si naklonjenosti vse na-rodno čuteče Ljubljane bode Sokol v Ljubljani v prihodnje vršil svojo ve-liko nalogo tem navdušenejšje, Na zdar!

V Ljubljani, 25. oktobra 1913.

Odbor telovadnega društva »Sokol« v Ljubljani.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Ali veliko sedite? Sedežne po-loške iz nalašč v ta namen priprav-ljene klobočevine popolnoma zabra-nijo odrgnenje in ono nevščeno svet-lkanje hlač in kril. Prijetno, udobno in zdravo sedenje! Prospekt pošlje na zahtevo: Anton Obreza, tapetnik v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 1. (3578)

Kaj je Najbolj preizku-šeno in od prvih avtoritet ter ti-sočev praktičnih zdravnikov tu-zemstva in ino-zemstva pripo-ročeno živilo za zdrave in na želodcu bolne otroke in odrasle, ima veliko živilno vrednost, pospešuje tvoritev kosti in mišic, ureja prebavo in je v rabi ceneno.

Izredno učinkovito sredstvo proti zastarelim želodčnim bolezni in zagatenju.

Hitri in zanesljivi uspehi, ki so se dosegli s Stomoxigenom so ga na da-leč in široko napravili za priljubljeno domače zdravilo. Stomoxigen je po-polnoma nedolžen izdelek iz kisika ter se dobiva v vsaki lekarni. Najbolje ga je vzeti vsak dan trikrat in sicer po eno do dve tableti med jedjo. Uspehi, ki se dosežejo pri želodčnih težavah, zagatenju in mnogimi boleznimi, ki so z njimi v zvezi, so na-ravnost sijajni. Kislina v želodcu iz-gine, srce ne tolče več. Bolečine v jetrih in obistih ter v hrbtu se ne po-javijo več. Živci se okrepi. Stomoxy-gen zapisujejo mnogi odlični zdravniki, ker kisik, ki ga obsega, povzročuje učinek, kakor si ga bolje misliti ne moremo. Splošno je znano, da kisik zrak zboljšuje; čisti in krepi pa tudi želodec in obisti in pomori kali, ki so pogosto vzrok hudim boleznim. Vsaka lekarna ima Stomoxigen, ako bi ga pa ne imela, ga pa lahko priskrbi. En poizkus bo vsakega prepričal o izbornosti tega izdelka. (Prosim, izrežite.)

Mavrodaphne. Malvazijec
Specialitate
„ACHAIA“, d. d. za prod. vina.
PATRAS, (Grško)
kot zdravilna in namizna vina nedosežna.
Grška vina (mila, sladka, pitna) vsi poznavalci posebno cenijo.
Glavna zaloga 4298
Sigm. Winter, Dunaj, III. 1.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 300-2			Srednji zračni tlak 736 mm		
oktober	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
27.	2. pop.	738.7	18°0	sr. jzah.	del. jasno
„	9. zv.	738.3	14°5	sl. zah.	„
28.	7. zj.	737.6	13°6	brezvetr.	„
Srednja včerajšnja temperatura 15°6', norm. 8°3' Padavina v 24 urah 0.0 mm.					
Podpisani si usoja s tem javiti slavnemu občinstvu, da razpošilja dobro					

domače vino
lastnega pridelka. Kdor bi rad naročil večjo ali manjšo količino (za družinsko potrebo) naj se obrne na podpisane. — Zmerne cene. 3852
Matej Ventin, Kaštelir, Istra. 1533

Zavod za pohištvo
Fran Doberlet v Ljubljani,
Franciščanska ulica 8
priporoča pohištvo vsake vrste
solidne izvršitve in po nizki ceni.

Marija Jeruc
soproga c. kr. sodnega oficijala v p.
danes po mukopolni bolezni, previdena s svetimi zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb predrage rajnice bo v četrtek, dne 30. oktobra ob polu 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Nadvojvode Friderika cesta 1, k Sv. Križu.
Sv. maše zadušnice se bodo služile v župni cerkvi sv. Jakoba. Predrago rajnico priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.
V LJUBLJANI, dne 28. oktobra 1913.
Josip Jeruc, c. kr. sod. ofic. v p. soprog. — Oton Jeruc, asistent »Mestne hranilnice ljubljanske«, Viktor Jeruc, c. kr. davč. asistent, Maks Jeruc, trg. poslovođa, Otmar Jeruc, sinovi — Pepi, Pavla, Mici, Franica, hčere. — Marica Jeruc roj. Poljančeva, Mira Jeruc, roj. Šterkova, sneci. — Pepica, Janezek, Leonček, vnuki.
Prvi kranjski pogrebni zavod Fr. Doberlet

Prevzame se dobro ideča

mesarija

kakor tudi gostilna v najem ali v nakup
Ponudbe na upravništvo »Slov. Nar.«
pod šifro: »Gostilna & mesarija/3785«.

Sprejme se s 1. grudnom 1913 kontoristinja

zmožna strojepisja, slovenskega in nemškega jezika, z dobrimi spričevali.

Prodajalka

mešane stroke iz dežele, z dobrimi spričevali. 3857

Trgovski vajenec

kmečkih staršev, zdrav, z dobrimi šolskimi spričevali.

Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Hiša

s prodajalno, gostilno in pekarijo
v Šapjanah, to je ob prvi žel. postaji
od Ilirske Bistrice proti Reki,
se proda oziroma da v zakup.

Hiša obstoji iz 7 sob, kuhinje, verande, lokala za trgovino in gostilno, obokane kleti in treh skladišnih prostorov ter velike krušne peči z dvoriščem in vrtom. Hiša leži ob državni cesti Reka-Trst. Ugoden položaj za trgovino na debelo. Prodajna cena 11.000 kron. Ugodni plačilni pogoji. — Lastnik:
Anton Žnideršič, Ilirska Bistrica. 3824

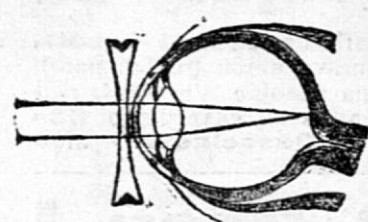
Gleichenberski Emin in Konstantinov vrelec :: (močnejši) ::
preizkušen pomoček proti vsem 3718
K A T A R O M
dobavljajo trgovine z rudniskimi vodami, lekarne, drogerije in kopališko ravnateljstvo.
Sezija 15. maja—oktobra. **Gleichenberg na Štajerskem.**

Pozor, matere!
Za otroke je ob pričetku odvajanja najboljšje redilo
Phosphatine Falières.
Lahka prebavnost, dober okus, velika redilnost olajšajo dobivanje zob in uspešno vplivajo na tvoritev kosti. — Velika steklenica za 3 tedne K 3.80.
Dobiva se v Ljubljani v lekarni pri Zlatem jellenu in v lekarni Piccoi.

Modiano
specijalitet
Samo za one kadilce, ki z ognjem na svoje zdravje radi vadijo, ma dani nekaj stvaritev več:
najdražje
najboljše!

„SLAVIJA“
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond K 58,461,432.56 — Izplačane odškodnine in kapitalije K 123,257,695.77
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.
Vsa pojasnila dalje cigar pisarne so v lastnej bančnej hiši
Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici števil. 12.
Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Skode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.
Pozor! Sprejema tudi zavarovanje proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekte!

Radi na novo došlih pariških modelov, oddajam najnovejše damske plašče in kostume pod lastno ceno
Najmodernejši doublé-paletaje za dečke in deklice za 7 do 14 let od K 7.— do K 14.—.
Največjo zalogo otroške konfekcije, vključ temu, da jo je težko dobiti od fabrikantov, priporoča
Angleško skladišče oblek, O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5-6.

Optik in specialist.

LJUBLJANA,

Aparati, poljska kukala,
daljnogledi.Pogrešno navadno steklo
za očala. 2688**K. JURMAN**

Optični zavod z električnim obratom.

x x

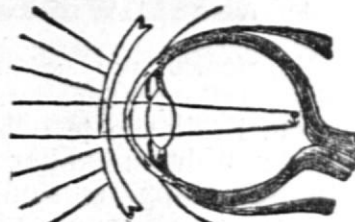
x x

Optik in specialist.

Selenburgova ulica št. 4.

Za prvovrstno optiko se jamči.

Popravila se izvršujejo v lastni delavnici.

Pravična lega plošč, brušenih
po sistemu Perpha.**Modna trgovina**

v Ljubljani

Stritarjeva ulica št. 7.

Solidno blago. Nizke cene. Vzorci poštne prosto.

ANTON SCHUSTER**:: Konfekcija ::****za dame in deklice**bluze, modno blago, sukno, platno,
garniture, preproge, šerpe, rute, pletl.**Izurjena
prodajalka**

se išče za trgovino ročnih del.

Prednost imajo one, ki so že bile v
tej stroki. — Predstaviti se je
Dvorni trg 1, I. nadstr., desno.**Stanovanje**na Dolenjski cesti v Ljubljani pri Po-
poviću in sicer 2 sobi, kuhinja, klet,
drvarnica in vrt,

se odda z novembrom;

mesečno K 20.—. Več pove G. Požar,
Dolenjska cesta 48, hiša Popović.**ZIMSKO**volnene srajce, spodnje majice in hlače, pleteni telovniki, nogavice, dokolenice, roka-
vice, gamaše, kožuvinaste čepice, snežne čepice, ščitnike, kolenogrelce, trehugrelce,
žilogrelce in druge predmete za gospode priporoča

modna trgovina za gospode

P. Magdić, Ljubljana, nasproti glavne pošte.**PERILO****Zdravo stanovanje**za gojenko liceja z zdravo hrano za
zmerno ceno se naj blagovoli javiti
pismeno na upravništvo »Slovenskega
Naroda« pod „Olševski, učitelj“.

Okrajne

zastopnikeza obiskovanje zasebnih odjemalcev na
deželi sprejme dobro vpeljana praška to-
varna, izključno za potovanje. Naznanite
dosedanja zastopništva in priložite fo-
tografijo, ki se takoj vrne. Naslov: „Ex
lex“ Praga, glavna pošta, restant.

Zaliti klobuki vedno v zalogi. — Popravila se sprejemajo in točno izvršujejo.

Priporoča se
solidna trrdka**modni salon**damskih in otroških klobukov v najnovejših
oblikah, vseh vrst in raznih športnih čepic.**Marija Götzl Ljubljana,**
Zidovska ulica št. 8.

Zunanja naročila se razpošiljajo z obratno pošto.

Pojasnilo!Pomembni profesorji in zdrav-
niki priporočajo in rabijo tudi zase
našo patentirano higienično iznajdbo.
Zakonski določbe natančno brošuro 20.
Verlag für hygienische Lite-
ratur Dunaj I., Wollzeile 12. Kot
tiskovina zastoj. Kot zaprto pi-
sma proti 20 vin. v znamkah.**Dr. J. Demšar**

specijalist za kožne bolezni

ordinira

3844

od 8.—1/2 10. dopoldne in od 3.—5. pop.,
ob nedeljah od 10.—12. ure dopoldne.**Najboljše****istrijsko vino**

pristno, firme

G. Branca & Co. v Umagu

se zaradi likvidacije takoj proda.

Crno vino, okoli 300 hl, 9 stopinj,
po K 33 hl, belo vino, 9 stopinj,
okoli 600 hl, po K 25 hl. Posredovalci
izključeni. Plačati je takoj v goto-
vini, posodo poslati naprej. Ponudbe
najpozneje do 26. t. m. Vzorci se
pošljejo zastoj in ekspresno.**G. Branca & Co. Umag.****Ivan Magdić**

krojač prve vrste

Ljubljana, 2092

Dunajska cesta št. 20

(nasproti kavarni „Europa“)

se priporoča.

Zaloga angleškega blaga.

C. kr. ministrstvo za domobranstvo na Dunaju.

Departement XII, št. 4880 ex 1913.

3778

Razglas

glede dobave topniških materialnih vrst za c. kr. domobranstvo.

Ministrstvo za domobranstvo namerava dobavo različnih topničarskih
materialnih in opremljenih vrst za leto 1914 zagotoviti potom splošne konkurence
in s tem javno pozivlja na pismene ponudbe, ki se morajo do najpozneje 20.
novembra 1913 ob desetih dopoldne vložiti pri imenovanem ministrstvu
(vložni zapisnik).Razglas, ki se nanaša na to dobavo, in ki se iz njega razvidi način in
število predmetov, ki jih je dobaviti, modalitete, kako se vlagajo ponudbe in
splošni dobavni pogoji, je bil že objavljen v polnem obsegu v Slovenskem
Narodu št. 246 od dne 25. oktobra 1913.

NA DUNAJU, oktobra 1913.

C. kr. ministrstvo za domobranstvo.**Gospodinjite
najceneje**ako se poslužujete k pripravi Vašega
zajutreka, malice ter večerje zrnati kavi
podobnega „pravega : Francka : z kavi-
nim mlinčkom“.

In zakaj?

Ker „pravi : Franck“

poseduje blagovonjav okus, ki
povzdiga vonjavo zrnate kave
ter je pritem vendar najcenejši,
ker je najizdatnejši kavin pri-
datek.

amp 67/25.645

Uradniško hranilno društvo v Gradcu

R. Z. Z. O. Z.

Osební kredituradnikom, profesorjem, učiteljem, umirovljenim itd. ob najugodnejših pogojih.
Nič predstroškov. Več v razvidih.Hranilne vloge se obrestujejo dnevno po
5% od zneskov nad 1000 kron ob 60-
dnevni odpovedi: 5 1/4 0 od zneskov nad 2000 kron ob 90-
dnevni odpovedi: 5 1/2 0Obresti se polletno prištevajo glavnici. Pri vlogah preko 10.000 K se morejo dvigati
obresti četrtletno. Nič rentnega davka. Vložne knjižice se sprejemajo v shrambo. —
Razvidi in položnice brezplačno. Stanje vlog: K 5.350.000. Jamstvo zadržanih
deležev: K 6.500.000. Rezervni fond in vrednostni papirji: K 575.000.
Pojasnila daje brezplačno.**Josip Kosem v Ljubljani, Krakovski nasip št. 22,**
vsak ponedeljek, sredo in petek med 1/2 3. in 1/2 4. uro popoldne.**Zadnje novosti!**Priporoča se največja izbira jesen-
skih in zimskih kostumov, modernih
jop in plaščev, vrhnih kril za**dame in deklice**

Za gospode in dečke

velika izbira oblek, površnikov, zim-
skih sukenj, nepremočljivih pelerin
najnovejšega kroja. — Radi neznat-
nih stroškov cene brez konkurence.

Konfekcijska trgovina

A. Lukić

Ljubljana, Pred škofijo 19